

Rights of Defendants and Convicts

(At Special Penitentiary Establishments for Women, Semi-Open and Closed Penitentiary Establishments)

Права обвиняемых и осужденных

(в специальных женских учреждениях, учреждениях полуоткрытого и закрытого типа)

Təqsirləndirilən şəxslərin və məhkumların hüquqları

(Qadınlar üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi, yarı-açıq və qapalı tipli cəza müəssisələrində)

Մեղադրյալների և դատապարտյալների իրավունքները

(Գանանց հատուկ, կիսով բաց և փակ տեսակի հիմնարկություններում)

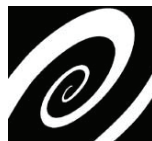
Public Defender of Georgia

Georgian Young Lawyers' Association

RIGHTS OF DEFENDANTS AND CONVICTS

**(At Special Penitentiary Establishments for Women,
Semi-Open and Closed Penitentiary Establishments)**

**Tbilisi
2012**

The brochure has been produced within a framework of the Public Defender's office and the Georgian Young Lawyers' Association's joint project.

The project is supported by the Open Society Foundations

Editor: Khatuna Kviralashvili

Technical editor: Irakli Svanidze

Translator: Ani Metreveli

**Responsible of Publication: Natia Imnadze
Nino Gobronidze**

INTRODUCTION

This brochure is for convicts who have been found guilty by court and are consequently serving their punishment at **special penitentiary establishments for women, semi-open and closed penitentiary establishments.**

This brochure features the information as of April 2011.

The brochure examines key rights guaranteed by the applicable Georgian legislation for convicts at penitentiary establishments as well as standards that such facilities have to comply with. The brochure focuses on issues such as living standards, meals, health, education and labor, procedure for filing applications and complaints, incentives, discipline and grounds for release. Together with administrative obligations the brochure also focuses on rules of conduct of convicts. The brochure features application samples that convicts may find useful.

Lastly, the brochure contains information about rights of defendants.

A person is considered to be a **defendant** if there is a reasonable suspicion that s/he has committed an offence envisaged by the Criminal Code of Georgia but court has not delivered verdict of guilty against him/her. After court delivers verdict of guilty, the person becomes a convict.

A **semi-open penitentiary establishment** is a specially protected establishment, provided with armed security guards, surrounded by a protecting fence, where convicts are subjected to permanent surveillance. In the semi-open type penitentiary establishment convicts are placed in the dormitory accommodation which, in their or other persons' interests and in order to meet the requirements of internal regulations of the establishment may be subject to visual or electronic surveillance. Administration must warn defendants/convicts about the use of technical equipment for control and surveillance, except for cases prescribed by Georgian legislation.

At a semi-open penitentiary establishment convicts can move independently within the premises of the establishment but their movement outside the dormitory accommodation during the night hours is prohibited.

A **special penitentiary establishment for women** is equal to the semi-open penitentiary establishment unless otherwise provided by law.

A **closed penitentiary establishment** is a specially protected establishment, provided with equipped armed security guards, alarm system, surrounded by protecting fence, where convicts are subject to permanent surveillance.

In the closed penitentiary establishment convicts are in special cells, which in their or other persons' interests and in order to meet requirements of internal rules of the establishment may be subject to permanent visual or electronic surveillance.

LIVING STANDARDS FOR CONVICTS

Living Space

It shall conform to hygienic and sanitary regulations and ensure the maintenance of health of convicts.

It should have a window providing the daylight and ventilation.

It should be provided with heating.

A living space per women convicts must be at least 3 square meters.

At a semi-open penitentiary establishment a living space per inmate must be at least 2 square meters.

At a closed penitentiary establishment a living space per inmate must be at least 2.5 square meters.

If necessary a special unit for pregnant women and for children is arranged at a penitentiary establishment. If so requested by mother, with the permission of a guardian, trustee and the consent of the administration, a mother and a child under three years of age may be provided conditions for living together.

Hygiene

A convict should have an opportunity to satisfy his/her natural physiological needs and exercise his/her personal hygiene without abuse of honor and human dignity.

A convict should be provided an opportunity of shower twice a week and barber service at least once a month.

The administration shall not require a convict to completely remove hair unless such request is imposed by the doctor or hygienic necessity.

A convict shall have a bed and bed linen for personal use, which shall be delivered to him/her clean and undamaged. The administration of establishment shall provide cleanness of the bed linen.

If a convict does not have his/her personal clothes, the administration should provide him/her with special seasonal uniform, which shall not abuse human dignity. In case of necessity a convict should be provided with working uniform.

Nutrition

The administration should provide a convict with food three times per day. Food shall contain all necessary components for life and health of humans.

A convict must have unlimited access to clean drinking water.

A convict should have the right to buy additional food products in a shop on the territory of the establishment within the amount of GEL 500 or receive it in the form of a parcel within the list provided in the special order of the chairperson of the penitentiary department.

Note! Reducing of caloric value for punishment purposes of a convict is prohibited.

RECEIVING FOOD PRODUCTS

A convict has the right¹ to receive additional food products and personal items in the form of a parcel; permission of the Chairperson of a penitentiary department is required.

Health

Upon admission to the establishment, a convict should undergo medical examination; the relevant report shall be drawn up to be kept in his/her medical card as well as a special journal.

The state of health of an accused is checked at least once a year.

¹ Order of the chairperson of the penitentiary department N9024, dated September 15, 2011

Medical center of the establishment must ensure all necessary examinations and medical treatment for a convict. A convict should have the right to purchase medication at a drugstore within the establishment.

A convict should have the right to invite a personal doctor based on a written application of him/her or his/her trustee addressed to the head of the medical department of the Ministry of Corrections. Refusal of the head of the department should be properly substantiated.

Medical treatment outside the establishment

For the purpose of diagnostic tests and/or provision of treatment, a convict can be transferred to

- A treatment establishment for convicts/accused
- A treatment establishment for convicts sick with tuberculosis
- General hospital

Treatment outside the establishment requires decision of the head of the medical department made on the basis of a formal request of a doctor of the establishment is required.

Convicts and defendants held in penitentiary establishment for women and semi-open mixed type of establishment for deprivation of liberty can be transferred to a medical establishment for convicts and defendants only for the purpose of diagnostic tests.

EDUCATION AND LABOR OF CONVICTS

Education

Provision of convicts with elementary and basic education is **obligatory**.

Convicts have the right to general and vocational education for which administration of a penitentiary establishment must provide adequate conditions.

A convict who does not speak the State language should be provided with opportunity to learn the language.

Administration has an obligation to

Arrange a library in the establishment containing educational literature as well as national and international legislation regarding enforcement of penitentiary sentences in the language understandable for convicts.

Labor

Generally a convict is engaged in labor at the premises of the penitentiary establishment. A convict may be employed in a governmental or a non-governmental agency at the premises of the establishment.

Salary is deposited on a personal bank account of a convict.

A convict can spend the money at his/her own discretion.

A convict may work outside a penitentiary establishment but only in exceptional cases.

Working outside a penitentiary establishment is regulated and determined by the Minister of Corrections and Legal Assistance of Georgia.

TYPES OF CONTACT WITH THE OUTSIDE WORLD

These are the following types of contact with the outside world: short-term appointment, long-term appointment, Video meeting, short leave, temporary leaving and correspondence.

Short-term appointments

A convict at a **special establishment for women** has the right to **3 short-term appointments** per month,

A convict at a **semi-open penitentiary establishment** has right to **two short-term appointments** per month

and an additional 1 short-term appointment per month as an incentive.

A convict at a **closed penitentiary establishment** has the right to **one short-term appointment** per month and an additional 1 short-term appointment per month as an incentive.

A short-term appointment with close relatives and other individuals² is organized for the period from one to two hours.

The short-term appointment is carried out only under the visual supervision of the attending representative of the administration, except for cases prescribed by the legislation. The control shall be exercised without breach of human dignity and honor.

Procedure

A convict should apply to administration for a short-term appointment 5 days prior to the appointment.

Administration in its turn should organize a short-term appointment within no later than 5 days after receiving the application. Administration is authorized to refuse a short-term appointment based on motivated grounds that an applicant should be informed of on the very same day s/he filed the application.

Attention! Based on his/her written request, a convict has the right to substitute a short-term appointment with a telephone conversation.

² child, spouse, parent (foster parent), adopted child and his/her successors, grandchild, sister, brother, nephew/niece and their children, grandmother and grandfather, parents of grandparents (from both parental sides), uncle (mother's and father's brother), aunt (mother's and father's sister), cousins, as well as the person with whom he/she resided and ran joint economy for the last two years before arrest/detention.

Long-term appointments³

Women convicts have right to 2 **long-term appointments** per year and an additional two long-term appointments per year as a form of incentive.

Convict in semi-open penitentiary establishments have the right to 2 long-term appointments per year and an additional two appointments a year as a form of incentive.

Long-term appointments are prohibited for convicts at **closed** penitentiary establishments, except for a convict serving life imprisonment as well as a convict under a quarantine regime and imposed with a disciplinary punishment and/or sentenced to administrative imprisonment.

A long-term appointment may be granted to a convict serving life imprisonment upon his written request.

A convict serving life imprisonment at a closed penitentiary establishment has the right to 2 long-term appointments per year and two additional long-term appointments a year as a form of incentive.

Long-term appointment means living of a convict with certain individuals on the territory of the establishment, in a specially designated room for no more than 24 hours.

Procedure

An application for a long-term appointment shall be submitted to administration 2 weeks earlier. Together with the application, persons who would like to meet with the convict should also submit documents certifying their relations with the convict.

If the request is granted, direction of the establishment should organize a long-term appointment no late than 2 weeks after the application was admitted. In an event of a refusal, applicant should be informed of motivated grounds within the term of 10 days.

Price – price of a long-term appointment is GEL 60, which should be paid on a working day before the appointment.

³ Issues pertinent to long-term appointments are regulated by the Code of Imprisonment of Georgia and the order of the Minister of Corrections and Legal Assistance of Georgia N42, dated March 18, 2011 on the Procedure for Organizing A Long-Term Appointment with a Convict.

Unlimited visits

A convict has the right to have an unlimited number of visits from:

- A public defender or his/her representative;
- Attorney

Meetings with attorney should be organized without any intrusion or censorship. Employees of the establishment can observe the meeting visually. Any interceptions or recording of the conversation is prohibited.

Meetings with a public defender or his/her representative are confidential and should not be subject to visual observation, interceptions or any other control.

Additional guarantees for foreign citizens or persons without a citizenship

A foreign national that has been convicted should be entitled to unlimited meetings with the consulate representative of the country of nationality or authorized diplomatic representative, who combines defense of his/her interests in Georgia.

Video meetings

A convicted person is entitled to have video meetings with any individual. Convicted may be restricted in his right to have video meeting during disciplinary penalty or within the period of introducing special rules of administrative arrest or detention facility.

All convicts have the right to a video-appointment, except for individuals convicted for a particularly grave crime and particularly dangerous individuals whose personal characteristics, criminal authority, the motive of crime, illegal outcome of their actions or their conduct in liberty deprivation establishments poses a significant threat to a liberty deprivation establishment and to a safety of those around them.

Cost of the video appointment is GEL 15.

Note: Facilitation of video appointments at penitentiary establishments is implemented on a stage by stage basis.

Leaving the establishment for a short period of time

A convict has the right to a short leave from the establishment three times per year. The short leave may not exceed 5 days, including travel time.

A convict may be given the short-term leave if

- A convict has not been imposed with a disciplinary punishment or administrative imprisonment;

and

- after he/ she served
- at least one-third of the term of the sentence imposed for commission of a less grave crime
- at least half of the term of the sentence imposed for the commission of a grave crime
- at least two-thirds of the term of the sentence imposed for the commission of a crime of particular gravity.

A convict serving time at a semi-open penitentiary establishment has the right to a short leave from the establishment two times per year.

A convict may be given the short-term leave if

- A convict has not been imposed with a disciplinary punishment or administrative imprisonment;

and

- after he/ she served
- at least half of the term of the sentence imposed for commission of a less grave crime
- at least two-thirds of the term of the sentence imposed for the commission of a grave crime
- at least three-fourths of the term of the sentence imposed for the commission of a crime of particular gravity.

Women convicts have the right to a short leave from the establishment two times a year; pregnant women and mothers of children under the age of three have the right to a short leave from the establishment three times a year. The short leave may not exceed 5 days, including travel time.

A convict may be given the short-term leave if

- A convict has not been imposed with a disciplinary punishment or administrative imprisonment;
- and
- after he/ she served
 - at least half of the term of the sentence imposed for commission of a less grave crime
 - at least two-thirds of the term of the sentence imposed for the commission of a grave crime
 - at least three-fourths of the term of the sentence imposed for the commission of a crime of particular gravity.

A convict, serving sentence in the closed type establishment, may be granted the short term leave outside the establishment by the Chairperson of the Department and also, when a convict is placed in the closed type establishment due to:

- a. Enrollment with the logistics services;
- b. Reasons of personal safety;
- c. Transmittable infectious disease.

Procedure

Decision about short leave from the establishment should be made by the chairperson of the department, based on a formal request filed by a convict or his/her attorney/legal representative or a close relative, addressed to the chairperson of the department. The formal request should indicate reason for leaving and the place where the convict will be staying.

Chairperson of the department **should consider** the following during review of the petition: personality of a convict; family status; gravity of the committed crime; destination place; other important circumstances, which positively or negatively characterize a convict.

Chairman of the department may apply following measures as security measures together or separately”

- a. Bail – in the amount of at least GEL 2000;
- b. Personal guarantee;
- c. Electronic surveillance (monitoring) devices.

Temporary leave of the establishment

Administration may allow a convict to leave a penitentiary establishment due to **extraordinary personal circumstances**, for the period of no more than 3 days, if information about death or a life-threatening illness of his/her close relative.

Procedure

Decision about allowing a temporary leave of the establishment should be made by a chairperson of the department, based on the petition of a director of the establishment. To this end, a convict, his/her defender/legal representative or a close relative should address the chairperson of the department with a formal request.

The formal request should state reasons for the temporary leave and the place where the convict will be staying.

Personal characteristics of a convict and gravity of crime committed by him/her **should be considered** in the process of making the decision.

In case of observance of deadlines, precise fulfillment of obligations in good faith, the bail amount shall be returned to the payer within 2 weeks.

Correspondence

Convict have the right to send and receive an unlimited number of letters at his/her own expense. At the request of a convict, the administration should provide the accused/convict with paper and stationery.

Correspondence of a convict may be examined upon administration's decision.

Attention! Requests and complaints sent to certain addressees⁴ are not subject to a visual control.

Parcels

Convicts have the right to receive or send parcels to close relatives or to other individuals if permitted by the administration.

Telephone Conversations

Women convicts have the right to **4 telephone conversations** per month at their own expense, with duration of no more than 15 minutes each and an additional telephone conversation a month at their own expense as a form of incentive with duration of no more than 15 minutes.

A convict at a semi-open penitentiary establishment has the right 3 telephone conversations per month at their own expense, with duration of no more than 15 minutes each and an additional telephone conversation a month at their own expense as a form of incentive with duration of no more than 15 minutes.

A convict at a closed penitentiary establishment has the right to two telephone conversation per month at their own expense, with duration of no more than 15 minutes each and an additional telephone conversation a month at their own expense as a form of incentive with duration of no more than 15 minutes.

Telephone conversations between convicts at different facilities are prohibited. Telephone conversations of convicts are controlled by administration.

⁴ President of Georgia, Speaker of Parliament of Georgia, Georgian MPs, court, the European Court of Human Rights, an international organization established on the basis of a international human rights agreements ratified by Parliament of Georgia, Georgian Ministries, departments, Public Defender of Georgia, defender, prosecutor.

Complaints

Convicts have the right to file complaints individually or as a group. Complaint can be addressed to the director of the establishment, chairperson of the penitentiary department, public defender, office of the chief prosecutor or any other agency or official at convict's discretion. Administration is obligated to send the complaint filed by a convict to its addressee within 48 hours.

Director of the establishment should examine a complaint within 5 days. Chairperson of the department shall examine a complaint within 10 working days after it has been filed. Under extraordinary circumstances, both terms may be extended for not more than 1 month and the applicant should be immediately informed about it in oral or written form.

Note! In order to identify the addressee or solve other technical issues, a convict has the right to request consultation of the Social Service staff member.

ORDER, RESPONSIBILITY AND INCENTIVES

Obligations of Convicts:

- Convict should comply with the rules and conditions of serving imprisonment as prescribed by the legislation of Georgia,
- Carry out their duties and legal requirements established by the administration.
- Observe regulation of the pre-trial detention/penitentiary establishment and legal requirements of the administration;
- Maintain personal hygiene; keep his/her clothing, bed and living space clean and tidy;

A convict is prohibited from

- Violation of sanitary-hygienic standards;

- Violation of fire safety rules;
- Showing resistance to staff of the establishment and other persons in fulfillment of their duties;
- Performance of deliberate acts, which create threat to life of other persons' life and/or health, dignity of other persons and breach of their privacy;
- Damaging/destroying property of the establishment or other persons, including change of the appearance;
- Violating determined by the establishment restriction of movement and crossing borders without permission;
- Performing activities on the territory of the establishment with the purpose of receiving benefit, without permission of the administration;
- Interference in functioning of devices/systems on the territory of the establishment, arbitrary change of appearance in design or functions of the premises without permission to do so;
- Manufacturing, possession or use of prohibited items on the territory of the establishment;
- Noise or other action, causing violation of order and disturbing normal functioning of the establishment;
- Provide information from a cell to cell by illegal means or outside of the establishment;
- Violation of regulation of establishment, daily schedule and other legally established standards by the Georgian legislation.

Disciplinary Liability

Disciplinary liability will be imposed on a convict that has committed an action that violates regulation of the establishment, creates threat to order and safety and does not bear signs of crime.

The result of the disciplinary violation is a disciplinary responsibility of a convict. Decisions about application of disciplinary measures are made by director of the establishment or an individual authorized by him/her. Sanctions imposed for the disciplinary violation should be proportionate to an act that has been committed.

Types of disciplinary sanctions are:

- Warning;
- Reprimand;
- Restriction of the right to work for no more than 6 months;
- Restriction of use of permitted times for no more than 6 months;
- Restriction of receipt of transfers and parcels for no more than 6 months;
- Transfer to a cell-type residential quarters for up to 6 months;
- Placement in a solitary confinement cell for up to 20 days;
- Restriction of the right to a telephone conversation for no more than 3 months;
- Restriction to send and receive personal correspondence for no more than 3 months;
- Restriction to use service of a shop located at the premises of the imprisonment/liberty deprivation establishment for no more than 3 months;
- Restriction to send and receive remittances for no more than 3 months;
- Deprive from the right to a short-term appointment for no more than 6 times a year.

Transfer to a cell-type residential quarters for the period of up to 6 months or placement in solitary confinement cells is not applied to **pregnant women, mothers of small children and convicts aged 65 years or more.**

Incentives

In case of excellent behavior and honest attitude to the work, administrations of semi-open penitentiary establishment, establishments for women and juvenile establishments are authorized to apply the following forms of encouragement towards a convict:

- Expression of gratitude;
- Preterm removal of the disciplinary sanction;
- Additional short-term appointment;
- Additional short-term leave from the establishment;

- Use of a personal radio receiver or TV set
- Telephone Conversation
- Additional long-term appointment

In case of exemplary behavior and honest attitude towards the work, the administration of the closed penitentiary establishment may apply following forms of encouragement towards a convict:

- Expression of gratitude;
- Application to a Chairman of the Department on transfer to the semi-open type penitentiary establishment;
- Pre-term abolishment of disciplinary penalty;
- Additional telephone conversation;
- Filing petition by the Director of the establishment on parole release;
- Use of a personal radio receiver, TV set or computer;
- Additional short visit
- Additional long-term visit (for prisoners serving life imprisonment)
- Additional video appointment

RULES AND GROUNDS FOR RELEASING FROM THE PENITENTIARY ESTABLISHMENT

Convict can be released from a penitentiary establishment under the following circumstances

- After serving a sentence;
- In the case of early release on parole;
- In the case of substitution of the remaining part of the sentence by a less grave sentence;
- Due to the alteration or reversal of a sentence commensurate with the procedure, envisaged by law;
- Due to amnesty or pardoning;

- Due to illness⁵ or old age, in cases envisaged by the Georgian legislation;
- Due to postponing of enforcement of the judicial verdict

A convict eligible for release is released the day before the expiration of the sentence. When the day of release coincides with a holiday or a weekend, a convict is released on a previous working day. Upon release, he/she must be provided with an adequate certificate on release from the penitentiary establishment. Personal belongings and clothes, kept with the administration of the establishment must be returned to a released person. Furthermore, s/he must acquire the right fully dispose of the amount accumulated on his/her deposit account upon his/her release.

Early release on parole and commutation of sentence

Issues pertinent to early release on parole and commutation of remaining sentence is reviewed by the **Local Council**⁶ that has an obligation to review early conditional release of convicts in every 3 months. Decision of the Council refusing early release or commutation of sentence can be appealed in court once.

When making a decision, the Local Council takes into consideration the following circumstances:

Early release on parole can be granted to a convict if s/he has factually served at least

- Nature of crime;
- Conduct of a convict;
- Convict's past;
- Marital conditions;
- Personality of convict

A convict serving time at a special penitentiary establishment for women, open and closed penitentiary establishments can be granted with early release on parole if s/he has factually served at least

⁵ The list of serious and incurable illnesses, which represents grounds for the release of a convict from serving a sentence is approved by the Minister of Health, Labor and Social. See Annex #?

⁶ Members of the Council are appointed under the Minister's order, with consent of the permanent commission of the Ministry

- a) One third of the term of the sentence for a less dangerous crime;
- b) Half of the term of the sentence for a dangerous crime;
- c) Three-fourths of the term of the sentence for a particularly dangerous crime;
- d) Three-fourths of punishment sentenced to an individual who has been released early before and the release on parole has been abolished based on paragraph 5 of this Article;
- e) A convict may be released from a life imprisonment if he factually served 25 years of the sentence.

Release due to medical condition or old age, as envisaged by Georgian legislation

Decisions about exception from punishment of a convict due to his/her medical conditions or old age are made by the Commission⁷.

Procedure

Application can be filed by

- A convict
- Legal representative of a convict
- Director of the establishment

The application should be enclosed with a photo copy of convict's medical history and medical findings about release of the convict concerned.

List of medical conditions that may serve as the basis for postponement of punishment or exception from punishment:

1. Tuberculosis

⁷ Joint Permanent Commission of the Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia and the Ministry of Labor, Health and Social Affairs of Georgia.

2. Malignant tumor
3. Radiation sickness
4. Endocrine System Disease
5. Mental disorders
6. Diseases of the nervous system and sense organs
7. Cardiovascular disease
8. Respiratory disease
9. Digestive system disease
10. Kidney disease
11. Bone-Articular and connective tissue disorders
12. Anatomical defects
13. AIV/AIDS
14. Hematological disease

Note: Specific forms of the foregoing diseases that may serve as grounds for release of convicts are specified in the order of the Ministry of Labor, Health and Social Affairs N72/m, dated March 27, 2003.

Pardoning

Pardoning of a convict entails exemption from punishment, exemption from part of punishment and commutation of sentence.

Petitions for pardoning are registered with the President's Administration, examined by the Pardoning Commission⁸ and the final decisions are made by the President of Georgia.

In an event of refusal to pardon a convict, another petition for pardoning can be filed with the Commission 6

⁸ The pardoning commission includes Georgian MPs, Public Defender of Georgia, representatives of public.

months after the decision of the Commission to reject the petition claim was delivered.

A convict must file a petition in the name of the president and enclose it with the following documents:

- Copy of verdict(s) imposing the sentence, as well as copies of decisions that have been delivered by higher instance courts about the verdict(s)
- Certificate about health condition of a convict
- Information about damage incurred as a result of the crime
- Bio and marital status of a convict
- Information about previously filed petitions about pardoning and their review
- Information about application of amnesty or act of pardoning in favor of a convict
- Certificate on Convict's criminal record
- Information about early release of a convict on probation and commutation of sentence
- Reference letter about convict, provided by penitentiary officials.

Defendants

Defendants are usually placed separately. They are entitled to the same rights as convicts, with the following exceptions. For instance, they don't have the right to

- send and receive letters at their own expense (except for applications and complaints)
- have a telephone conversation
- a short-term appointment

Defendants can exercise the foregoing rights only if permitted by an investigator, prosecutor or court.

ANNEXES

Annex №1

List of Items, Products, Substances and Documents that are Prohibited to be Kept or Used⁹

1. Items, articles and substances removed from circulation;
2. All types of firearms and cold weapons;
3. Transport vehicles;
4. Explosive, toxic and inflammable substances;
5. Money, valuables and securities;
6. Optical devices;
7. Food needing heating (except tea and coffee) yeast, sugar;
8. All types of alcoholic drinks, beer;
9. Perfumes, colognes and other products containing alcohol;
10. Copying machines;
11. Knives, other sharp and pointed objects, cigarette lighters;
12. Axes, hammers and other tools;
13. A pack of cards;
14. Cameras, photos, chemicals, video cameras;
15. Cellular phones;
16. Any document (except for copies of court verdicts and decisions), money entrusted for preservation, receipts for objects and valuables);
17. Topographic maps and compasses;
18. Unidentified military and other types of uniform, as well as upper-body apparel, hats and shoes falling in this category;
19. Colored pencils, paints and copy papers.

⁹ Adopted by the order of the Minister of Corrections and Legal Assistance of Georgia N97, dated May 30, 2011.

Annex №2

List of personal, hygienic and other items and objects that a convict can receive, keep, use legally and purchase in shop¹⁰

1. cigarette and matches;
2. clothes, hat, shoes and bed linen as it is estimated for convicts;
3. underwear (warm and casual);
4. handkerchiefs, belts, socks, tights, gloves, slippers, sport clothes, trainers, thread, waist-coats, towels;
5. toilet items (soap, tooth-brush, tooth paste, tooth powder, hair-brushes);
6. kerchiefs, tights, belts, bras, hygiene pads, Vaseline, cotton, shampoo, cosmetics (for women);
7. mirror, mechanic, electro or disposable razor-blades; brushes for clothes and shoes;
8. shoe-polish, plastic cases for eye-glasses, soap and tooth-brushes, vessel, glasses and spoons;
9. table games except cards, text-books, notebooks, envelopes, postcards, post stamps, black pencils, pens, ink and black, blue and lilac pen pieces;
10. books;
11. photos, photo-albums;
12. sport clothes;
13. electricity boilers;
14. icons and warship items made of non-valuable metal;
15. crutches, wooden sticks, wheelchairs (based on doctor's prescription);
16. watches made of non-precious metal;
17. personal TV-set or radio-set;
18. medicines (based on the doctor's prescription and permission)

Note: A convict is prohibited from receiving a mirror, a disposable razor-blades, electricity boilers, TV or radio sets in the form of a parcel.

¹⁰ Adopted by the order of the Minister of Corrections and Legal Assistance of Georgia N97, dated May 30, 2011.

Annex №3

To: Joint Permanent Commission of the
Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia
and the Ministry of Labor, Health and Social Affairs

From: Convict _____
(Name, Surname)

(Penitentiary Facility #_)

P E T I T I O N

(Requesting early release due to medical condition)

Let me inform you that I, convict (*name, surname*), was found guilty by court (*indicate the court that found you guilty*) for commission of crime envisaged by Article _ of the Criminal Code of Georgia (*indicate the crime that you were found guilty in, as well as paragraph of applicable Article*) and sentenced me to deprivation of liberty for the term of _ years to be served at a penitentiary facility. Starting point for calculating length of the sentence is _ (*indicate the date that you have been serving the sentence from – day, month, year*).

I am suffering from a grave illness (*describe your medical condition, health complaints and symptoms that you suffer from, indicate your diagnosis, what you've been diagnosed with by a doctor*).

Joint order of the Minister of Corrections and Legal Assistance and the Minister of Labor, Health and Social Affairs, N179-N427 and dated December 23, 2010, established a Joint Permanent Commission of the Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia and the Ministry of Labor, Health and Social Affairs. Under Article 2 of the Order, one of the functions of the commission is “to examine health of convicts suffering from grave and terminal illnesses serving time at facilities of the penitentiary department and to make appropriate decisions concerning exemption from punishment due to medical condition and old age.”

Therefore, based on the March 27, 2008 order N72/m of the Ministry of Labor, Health and Social Affairs of Georgia, December 23, 2010 joint order N179-N427 of the Minister of Corrections and Legal Assistance and the Minister of Labor, Health and Social Affairs, Article 74 of the Criminal Code of Georgia, Article 284 of the Criminal Procedure Code of Georgia, Article 39 of the law of Georgia – Code of Imprisonment of Georgia, I hereby **appeal** to you to examine my medical condition (indicate your name and surname) and exempt me from serving remaining punishment, in order to be able to take care of my health.

Thank you in advance for your kindness!

Respectfully,

Name, surname

Signature

Date

Annex №4

To: Chairperson of the Local Council of Georgia
Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia

From: Convict _____
(Name, Surname)

(Penitentiary Facility #_)

P E T I T I O N

(Requesting early release on probation)

Hereby, I, convict _____ apply to you with a request for my early
(Name, surname)

release based on applicable Georgian legislation.

Let me inform you that I was found guilty by court (*indicate the court that found you guilty*) for commission of crime envisaged by Article _ of the Criminal Code of Georgia (*indicate the crime that you were found guilty in, as well as paragraph of applicable Article*) and sentenced me to deprivation of liberty for the term of _ years to be served at a penitentiary facility. Starting point for calculating length of the sentence is _ (*indicate the date that you have been serving the sentence from – day, month, year*).

Article 72 of the Criminal Code of Georgia as well as Article 40 of the Code of Imprisonment provide for early release of a convict on probation.

Please, consider the following circumstances (*describe whether a plea bargain has been made, cooperation with investigation, confession, your personal characteristics, health, whether you have underage children, any disabled members of family that you may have, financial position of close relatives, martial conditions, your behavior with administration of the facility and other convicts, victim's opinions and other circumstances that may allow evaluation of your personality*).

Therefore, based on subparagraph "a", paragraph 3 of Article 72 of the Criminal Code of Georgia, paragraph 1 of Article 42 of the Code of Imprisonment and paragraph 1, Article 18 of the typical regulations of the Local Council of the Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia adopted under the order of the Minister of Corrections and Legal Assistance of Georgia N151, I hereby **appeal** to you to consider my appeal for an early release on probation or commutation of sentence and decide favorably.

Respectfully,

Name, surname

Signature

Date

Annex №5

To: President of Georgia

Convict --- (name, surname), born on --- (date), placed in the penitentiary facility --- (name of the facility)

Petition (Appeal) on Pardoning

Allow me to inform you that by its verdict of guilty, on --- (date) court sentenced me to imprisonment for commission of crime envisaged under Article --- of the Criminal Code of Georgia. Hereby, I appeal to you for pardoning and --- (essence of the request – release me from serving the sentence) based on Article 65 of the law of Georgia on Imprisonment and Article 78 of the Criminal Code of Georgia.

Sincerely,

Convict -----

Date

The petition has been enclosed with:

- Copy of verdict of guilty;
- Health certificate;
- Certificate of conviction;
- Letter of reference from the penitentiary facility;
- Information about damage incurred as a result of the crime;
- Biography and marital status;
- Certificate on whether you have ever been released early on probation

Annex №6

To: Chairperson of the Penitentiary Department

From: Convict _____

C O M P L A I N T

(Concerning unlawful actions of employees of the penitentiary facility)

Date: _____

Description of unlawful action: _____

Demand: _____

Identity of witness(es), if any _____

Convict:

(Signature)

Народный Защитник Грузии

Ассоциация Молодых Юристов Грузии

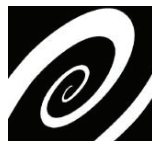
ПРАВА ОБВИНЯЕМЫХ И ОСУЖДЕННЫХ

*(в специальных женских учреждениях,
учреждениях полупоткрытого и закрытого типа)*

Тбилиси
2012

Народный
защитник Грузии

Брошюра подготовлена Народным защитником Грузии и Ассоциацией Молодых Юристов Грузии
в рамках совместного проекта.

Проект финансируется фондами „Открытого общества“

Редактор: Хатуна Квиралашвили

Тех. редактор: Ираклий Сванидзе

Ответственные за издание: Натия Имнадзе

Нино Гобронидзе

Представленная брошюра предназначена осужденным, которые по обвинительному приговору суда отбывают наказание в **специальных женских учреждениях, учреждениях полуоткрытого и закрытого типа**.

В брошюре обозрены те основные права, которыми, согласно действующему законодательству Грузии, пользуются осужденные, пребывающие в учреждениях исполнения наказаний, а так же, стандарты, которые должны удовлетворять такие учреждения. Брошюра касается таких вопросов, как бытовые условия, питание, здравоохранение, образование и труд, порядок предъявления заявлений и жалоб, поощрение, дисциплина, основания для освобождения. Наряду с обязанностями администрации, в брошюре приводятся правила поведения осужденного. Кроме того, к брошюре приложены образцы разного рода заявлений, которые могут понадобиться осужденному. В конце брошюры так же предоставлена информация о правах несовершеннолетних осужденных.

В конце брошюры также предоставляется информация о правах обвиняемых.

Обвиняемый это лицо, по отношению к которому существует обоснованное предположение, что он совершил преступление, предусмотренное уголовным кодексом Грузии, хотя, суд в отношении него обвинительный приговор еще не вынес. После вынесения обвинительного приговора, лицо становится осужденным.

Учреждение полуоткрытого типа это хорошо охраняемое учреждение, защищенное вооруженной охраной, окруженное специальным защитным ограждением, в котором обеспечен постоянный надзор за осужденными. В учреждениях указанного типа, осужденные помещены в общее жилище, где исходя из интересов безопасности осужденных и с целью выполнения требований устава учреждения, возможно осуществление визуального и электронного наблюдения. Администрация обязана предупредить обвиняемых/осужденных насчет использования технических средств для контроля и наблюдения, кроме случаев, предусмотренных законодательством Грузии.

В учреждениях полуоткрытого типа, осужденные имеют возможность независимо передвигаться по территории учреждения, но в ночное время передвижение осужденного вне общего жилища запрещается.

Специальное женское учреждение – приравнено к учреждению полуоткрытого типа, кроме исключительных случаев.

Учреждение закрытого типа это особенно охраняемое, защищенное как вооруженной охраной, так и сигнализационной системой, специальными защитными оградами учреждение, в котором производится постоянное наблюдение над осужденными.

В учреждении закрытого типа осужденные помещены в специальные камеры, где исходя из интересов безопасности осужденных и с целью выполнения требований устава учреждения, возможно осуществление визуального и электронного наблюдения.

БЫТОВЫЕ УСЛОВИЯ ОСУЖДЕННЫХ

Жилая площадь:

должна соответствовать санитарно-гигиеническим нормам и обеспечивать сохранение здоровья осужденного.

Должно быть окно, которое обеспечивает природное освещение и вентиляцию.

Площадь должна отапливаться.

Для осужденных женщин площадь должна составлять не менее 3 кв.м.

Для осужденных, помещенных в учреждения лишения свободы полуоткрытого типа, площадь не должна составлять менее 2 кв.м.

Для осужденных, помещенных в учреждения лишения свободы закрытого типа, площадь не должна составлять менее 2,5 кв.м.

В случае надобности, в учреждениях лишения свободы, для беременных женщин и детей устраивают **специальное отделение**. По ходотайству матери, с разрешения органов опеки и попечительства и с согласия администрации, существует возможность создания условий для совместного проживания матери и ребенка до трех лет.

Гигиена:

Осужденный должен иметь возможность удовлетворять физиологические потребности и соблюдать личную гигиену без оскорбления чести и достоинства.

Осужденный должен быть обеспечен возможностью приема душа два раза в неделю и парикмахерскими услугами не менее одного раза в месяц.

Администрация не вправе принуждать осужденного сбрить волосы, если этого не требует врач или гигиеническая надобность.

Осужденный должен иметь собственную кровать и постельное белье – чистое и неповрежденное. Администрация обязана обеспечить чистоту постельного белья.

В том случае, если осужденный не имеет собственную одежду, администрация обеспечивает его специальной одеждой по сезону, которая своим видом не унижает человеческое достоинство. В случае надобности, ему выдается рабочая одежда.

Питание

Каждодневно осужденный должен быть обеспечен трехразовым питанием. Питание должно содержать все компоненты, необходимые для жизни и здоровья человека.

Осужденный должен иметь чистую питьевую воду в неограниченном количестве.

Осужденный имеет право дополнительно, в пределах 500 лари, приобретать продукты в находившимся при учреждении магазине, или получать посылкой в пределах перечня, представленном в специальном указе председателя департамента по исполнению наказаний.

Заметка! Запрещено снижать калорийность питания с целью наказания осужденного.

ПРИЕМ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ

Осужденный имеет право принимать дополнительные продукты питания и предметы первой необходимости в качестве посылки, но для этого необходимо разрешение председателя департамента по исполнению наказаний.

ЗДОРОВЬЕ

Как только осужденный попадает в учреждение лишения свободы, он проходит медицинское обследование и составляется справка, которая хранится в личном деле осужденного.

Состояние здоровья осужденного проверяется не менее одного раза в год.

Мед. часть учреждения обеспечивает осужденного всеми необходимыми для него обследованиями и лечением. Осужденный дополнительно может приобрести нужные ему медикаменты в аптеке при учреждении.

Осужденный может за счет своих средств пригласить собственного врача, о чем он, или его доверенное лицо в письменном виде должны обратиться к начальнику мед. департамента министерства исполнения наказаний. Отказ начальника департамента должен быть соответственно обоснован.

Лечение вне исправительного учреждения

Осужденный с целью проведения диагностических исследований или\и лечения может быть переведен:

- в лечебное учреждение для осужденных и обвиняемых
- в лечебное учреждение для больных туберкулезом
- в больницу общего профиля

Для этого обязательно: решение начальника мед. департамента, которое принимается на основании ходатайства врача учреждения.

Осужденные и обвиняемые, помещенные в учреждение лишения свободы для женщин и полуоткрытые учреждения смешанного типа, могут быть переведены в лечебное заведение только с целью проведения исследований.

ОБРАЗОВАНИЕ И ТРУД ОСУЖДЕННОГО

Образование

Необходимо дать возможность осужденному получить начальное и базовое образование.

Осужденные имеют право на получение **общего и профессионального** образования, для этого администрация обязана создать соответствующие условия.

Осужденному, который не владеет государственным языком Грузии, должны создать условия для его изучения.

Администрация обязана:

Устроить в учреждении библиотеку, в которой наряду с образовательной литературой, должно иметься на понятном для осужденного языке международное и грузинское законодательство об исполнении наказаний.

Труд

Трудоустройство заключенного как правило происходит на территории учреждения лишения свободы. Трудоустройство осужденного так же возможно в государственных или негосударственных учреждениях, расположенных на территории места лишения свободы.

Зарплата осужденным начисляется на личный банковский счет.

Осужденный правомочен переслать указанную сумму близким родственникам или другим лицам по своему усмотрению.

Осужденный может работать вне учреждения, но только в исключительных случаях.

Правило работы вне учреждения устанавливает и определяет министр исполнения наказаний, пробации и вопросов юридической помощи.

ВИДЫ КОНТАКТОВ С ВНЕШНИМ МИРОМ

Виды контактов с внешним миром: краткосрочные свидания, долгосрочные свидания, видеосвидание, краткосрочный выезд, временное покидание учреждения, переписка.

Краткосрочное свидание

Осужденный, помещенный в специальное учреждение для женщин, имеет право на **три краткосрочных свиданий** в месяц.

Осужденный, помещенный в учреждение **полукрытого** типа имеет право в течении месяца на **два кратковременных свиданий**, а с целью поощрения – одно дополнительное кратковременное свидание.

Осужденный, помещенный в учреждение **закрытого** типа, имеет право в течении месяца на одно кратковременное свидание, а с целью поощрения – одно дополнительное свидание в месяц.

Кратковременное свидание подразумевает встречу осужденного со своими близкими родственниками или другими лицами¹ сроком от одного до двух часов.

¹ (дети, супруги, родители (приемные), приемные дети и их потомки, внуки, братья, сестры, племянники и их дети, бабушка, прабабушка и прадед (с отцовской и материнской стороны), дядя (с отцовской и материнской стороны), тетя, двоюродные братья и сестры, а так же с лицом, с которым прежде чем попасть в место лишения свободы/под арест, на протяжении двух последних лет велось общее хозяйство).

Администрация, с момента получения заявки на кратковременное свидание, не позднее пяти дней, обеспечивает организацию кратковременного свидания. В том случае, если существует обоснованное основание для отказа в свидании, об этом заявитель должен быть информирован в тот же день.

Внимание! Осужденному, на основании его письменной просьбы, кратковременное свидание может быть заменено на телефонный разговор.

Долгосрочное свидание²

Осужденная женщина имеет право в течении одного года иметь два долгосрочного свидания, а для поощрения – два дополнительных долгосрочных свиданий в год.

Осужденный, помещенный в учреждение **полуоткрытого** типа имеет право в течении года иметь два долгосрочных свиданий, а для поощрения – два дополнительных долгосрочных свиданий в год.

Долгосрочные свидания не даются осужденным, пребывающим в учреждениях **закрытого** типа, кроме заключенных, отбывающих пожизненное заключение, а также кроме тех заключенных, которые находятся в карантинном режиме, которым применено дисциплинарное наказание или/и административное заключение.

На основании письменной просьбы, заключенному, отбывающему пожизненное заключение, могут дать право на долгосрочное свидание.

Заключенный, отбывающий пожизненное заключение в учреждении закрытого типа, имеет право в течении года иметь два долгосрочного свидания , а для поощрения – два дополнительных свиданий в год.

Долгосрочное свидание подразумевает проживание осужденного с определенными лицами на территории учреждения, в специально выделенной комнате не более 24 часов.

² Вопросы, связанные с долгосрочными свиданиями регулируются Кодексом о заключении и приказом №42 от 18 марта 2011 года Министра исполнения наказаний, пробации и вопросов юридической помощи - О правиле осуществления долгосрочного свидания с осужденным.

Заявление с просьбой о долгосрочном свидании в администрацию должно поступить за две недели. Вместе с заявлением, лица, которые собираются встретиться с осужденным, должны представить администрации документ, подтверждающий их родство с осужденным.

При положительном ответе, директор учреждения должен обеспечить долгосрочное свидание не позднее двух недель с момента получения заявления. В том случае, если существует обоснованное основание для отказа в свидании, об этом заявитель должен быть информирован в течении 10 дней.

Стоимость долгосрочного свидания - 60 лари. Плата должна быть внесена за день до свидания в рабочий день.

Неограниченные встречи

Осужденный имеет право на неограниченные встречи с:

- народным защитником или его доверенным лицом;
- адвокатом

Встреча с адвокатом происходит без всякого вмешательства и цензуры. Сотрудники учреждения могут вести визуальное наблюдение встречи. Прослушивание и запись разговора недопустимо.

Встреча с народным защитником или его доверенным лицом конфиденциальна и должна происходить без визуального наблюдения, прослушивания и любого другого типа контроля.

Дополнительные гарантии для иностранцев и неимеющих гражданства лиц

Осужденный иностранный гражданин имеет право на неограниченный контакт с консульским представителем своей страны, либо с уполномоченным дипломатическим представителем страны, которая в Грузии совмещает защиту интересов его страны.

Видеосвидание

Осужденный имеет право на видеосвидание с любым лицом. Право на видеосвидание ограничивается во время дисциплинарного наказания, административного ареста или в период, когда в местах лишения свободы введено особое положение.

Право на видеосвидания имеют все осужденные, кроме осужденных за особо тяжкое преступление и особо опасных лиц, личные свойства которых, криминальный авторитет, мотив совершения преступления, результат противозаконного действия или поведение в учреждении лишения свободы создает значительную угрозу учреждению лишения свободы и безопасности окружающих.

Стоимость видеосвидания - 15 лари.

Заметка : организация видеосвидания в учреждении осуществляется поэтапно.

Краткосрочный выезд из исправительного учреждения

Краткосрочный выезд из учреждения возможен, если:

- по отношению к заключенному не действует дисциплинарное наказание или административный арест;

и отбыл:

- не менее одной трети срока наказания назначенного за менее тяжкое преступление;
- не менее половины срока наказания назначенного за тяжкое преступление;
- не менее двух третей срока наказания, назначенного за особо тяжкое преступление.

Осужденный, который отбывает срок в учреждении **полуоткрытого** типа, два раза в год имеет право на краткосрочный выезд из учреждения лишения свободы.

Краткосрочный выезд из учреждения **возможен**, если:

- по отношению к заключенному не действует дисциплинарное наказание или административный арест

и отбыл:

- не менее половины срока наказания, назначенного за менее тяжкое преступление;
- не менее двух третей срока наказания, назначенного за тяжкое преступление;
- не менее трех четвертей срока наказания, назначенного за особо тяжкое преступление.

Осужденные женщины имеют право два раза в год, а беременные женщины и матери детей до трех лет, три раза в год пользоваться правом на краткосрочный выезд из учреждения. Срок краткосрочного выезда не должен превышать пяти дней, включая проезд до места назначения.

Краткосрочный выезд из учреждения **возможен**, если:

- по отношению к заключенному не действует дисциплинарное наказание или административный арест

и отбыл:

- не менее половины срока наказания, назначенного за менее тяжкое преступление;
- не менее двух третей срока наказания, назначенного за тяжкое преступление;
- не менее трех четвертей срока наказания, назначенного за особо тяжкое преступление.

Осужденному, который отбывает наказание в учреждении **закрытого** типа, право на кратковременный выезд из учреждения дает председатель департамента, в то же время, если осужденный помещен в учреждение закрытого типа из за:

- а) зачисления в сферу хозяйственных услуг;
- б) с целью личной безопасности;
- в) заразной инфекционной болезни.

Процедура

Решение о краткосрочном выезде из учреждения принимает председатель департамента. Для этого необходимо что бы осужденный, его защитник/законный представитель или близкий родственник обратился с ходотайством к председателю департамента. В ходотайстве должен быть указан мотив краткосрочного выезда и место, где осужденный будет находиться в этот период времени.

Председатель департамента **учитывает** личность осужденного, его семейное положение, тяжесть совершенного им преступления, место где было совершено преступление и другие важные обстоятельства, которые положительно или отрицательно характеризуют осужденного.

В виде мероприятия по обеспечению, председатель департамента может использовать следующие мероприятия вместе или по отдельности:

- а) залог не менее 2000 лари;
- б) личное поручительство;
- в) возможность электронного контроля (мониторинга).

Временный выход из исправительного учреждения

Администрация, в исключительных случаях, в связи с личными обстоятельствами, может разрешить осужденному временно покинуть место лишения свободы не более чем на три дня, если получена информация о смерти или тяжелой болезни близкого родственника.

Процедура

Решение о краткосрочном выезде из учреждения принимает председатель департамента на основании предъявления директора учреждения. Для этого необходимо что бы осужденный, его защитник/законный представитель или близкий родственник обратился с ходотайством к председателю департамента.

В ходотайстве должен быть указан мотив краткосрочного выезда и место, где осужденный будет находиться в этот период времени.

Председатель департамента **учитывает** личность осужденного и тяжесть совершенного им преступления.

В том случае, если при краткосрочном выезде из учреждения был соблюден срок и наложенные обязательства были исполнены точно и добросовестно, денежная сумма, внесенная в виде залога, в течении двух недель возвращается лицу, внешнему указанною сумму.

Переписка

Осужденный имеет право в неограниченном количестве посылать и принимать письма за свой счет. Администрация обязана, в случае надобности, обеспечить осужденного письменными принадлежностями и бумагой.

По решению администрации, в учреждении лишения свободы, корреспонденция осужденного может быть проверена.

Внимание! Посланный определенному адресату³ запрос (требование) и жалоба не подлежит визуальному контролю.

Посылки

Осужденный имеет право получать или посылать посылку близким родственникам, а с разрешения администрации – другим лицам.

³ Президент Грузии, председатель парламента Грузии, член парламента Грузии, Европейский суд по правам человека, международная организация, которая создана на основании международных договоров в области прав человека, ратифицированных парламентом Грузии, министерство Грузии, департамент, Народный защитник Грузии, защитник, прокуорр.

Телефонные разговоры

Осужденная женщина имеет право, на протяжении месяца, за свой счет, на 4 телефонных разговора, каждый – не более 15 минут, а с целью поощрения, за свой счет в месяц еще на один дополнительный разговор - не более 15 минут.

Осужденный, помещенный в учреждение **полуоткрытого** типа, на протяжении 1 месяца, за свой счет, имеет право на три телефонных разговора, каждый – не более 15 минут, а с целью поощрения, за свой счет – в месяц 1 дополнительный телефонный разговор– не более 15 минут.

Осужденный, помещенный в учреждение **закрытого** типа имеет право, в течении месяца, за свой счет, на два телефонных разговора, каждый - не более 15 минут, а с целью поощрения, за свой счет – в месяц 1 дополнительный разговор– не более 15 минут.

Телефонные разговоры между осужденными, содержащимися в исправительных учреждениях, запрещаются. Телефонный разговор может осуществляться под контролем администрации.

Жалоба

Осужденный имеет право подать как индивидуальную, так и групповую жалобу. Адресатом жалобы может быть директор учреждения, председатель департамента исполнения наказаний, народный защитник, главная прокуратура или, по усмотрению осужденного, любой другой орган или официальное лицо . Администрация обязана, в течении 48 часов с момента получения жалобы, переслать ее адресату.

Директор учреждения рассматривает жалобу в течении 5 дней с момента ее получения. Председатель департамента рассматривает жалобу в течении 10 рабочих дней. В исключительных случаях, оба – директор и председатель – могут продлить срок рассматривания жалобы не более чем на один месяц, о чем заявителю, в письменной или устной форме, сообщается немедленно.

Заметка! С целью определения адресата или разрешения других технических вопросов, осужденный имеет право потребовать консультацию работника социального отдела учреждения.

ПОРЯДОК, ОТВЕТСТВЕННОСТЬ И ПООЩРЕНИЕ

Осужденный обязан:

- подчиняться порядку и условиям исполнения наказания в виде лишения свободы, установленными законодательством Грузии;
- выполнять возложенные на него обязанности и законные требования администрации;
- соблюдать устав учреждения и выполнять законные требования администрации;
- соблюдать правила личной гигиены, держать в чистоте одежду, кровать и жилище.

Осужденному запрещается:

- нарушать санитарно-гигиенические нормы;
- нарушать правила противопожарной безопасности;
- оказывать сопротивление работникам учреждения и другим лицам при исполнении своих обязанностей;
- совершение преднамеренных действий, которые угрожают жизни и/или здоровью другого лица, а также ущемление достоинства личности и неприкосновенности;
- повреждение/уничтожение имущества учреждения или другого лица, включая, визуальные изменения предмета;
- без разрешения передвигаться через границы/ограничения, установленные учреждением;
- деятельность с целью получения дохода (выгоды) на территории учреждения, без разрешения администрации;
- вмешательство в функционирование размещенных на территории учреждения оборудования/систем без разрешения администрации, произвольное внесение изменений в дизайн и функции зданий и построек;
- хранить, пользоваться и изготавливать запрещенный на территории учреждения предмет;

- шум или действие, которое нарушает порядок и мешает нормальному функционированию учреждения;
- передавать любого рода информацию из камеры в камеру или вне учреждения незаконным путем;
- нарушение устава учреждения, установленного в учреждении распорядка дня и других норм, установленных законодательством Грузии.

Дисциплинарная ответственность

На осужденного возлагается дисциплинарная ответственность за действие, которое нарушает устав и порядок учреждения, наносит вред безопасности и не содержит признаков преступления.

Результатом дисциплинарного нарушения является дисциплинарная ответственность. Решение о принятии дисциплинарных мер принимает директор учреждения или его доверенное лицо. Наказание за дисциплинарное нарушение должно быть пропорционально совершенным деяниям.

Виды дисциплинарного наказания:

- предупреждение;
- выговор;
- ограничение права на работу не более чем на 6 месяцев;
- ограничение на прием посылок не более чем на 6 месяцев;
- перевод в жилище камерного типа сроком до 6 месяцев;
- помещение в одиночную камеру сроком до 20 дней;
- ограничение на телефонный разговор сроком не более 3 месяцев;
- ограничение на прием и отправку корреспонденции личного характера сроком не более 3 месяцев;
- ограничение на пользование магазином на территории заключения/места лишения свободы, сроком не более 3 месяцев;

- ограничение на прием-отправку денежных переводов, сроком не более 3 месяцев;
- запрет на полагаемые кратковременные свидания не более 6 раз в год.

В отношении **беременных женщин, матерей малолетних детей и осужденных, возрастом выше 65 лет**, не применяется наказание в виде перевода в жилище камерного типа сроком до 6 месяцев и помещение в одиночную камеру.

Поощрение

В случае образцового поведения и добросовестного отношения к труду, администрация учреждения полуоткрытого типа, женского учреждения и учреждения для несовершеннолетних, по отношению к осужденному использует следующие виды поощрения:

- объявление благодарности;
- досрочное снятие дисциплинарного взыскания;
- дополнительное краткосрочное свидание;
- дополнительный краткосрочный выезд из учреждения;
- пользование личным телевизором или радиоприемником;
- дополнительное долгосрочное свидание;
- дополнительный телефонный разговор;
- дополнительное видеосвидание.

В случае образцового поведения и добросовестного отношения к труду, администрация учреждения лишения свободы закрытого типа по отношению к заключенному правомочна использовать следующие виды поощрения:

- объявление благодарности;
- ходотайство перед председателем департамента о переведении осужденного в учреждение лишения свободы полуоткрытого типа;

- досрочное снятие дисциплинарного взыскания;
- дополнительный телефонный разговор;
- представление ходотайства директором учреждения об условном-досрочном освобождении от наказания;
- пользование личным телевизором, компьютером или радиоприемником;
- дополнительное краткосрочное свидание;
- дополнительное долгосрочное свидание (для осужденных на пожизненное заключение);
- дополнительное видеосвидание.

Основания и порядок освобождения из исправительного учреждения

Осужденный может быть освобожден из исправительного учреждения в случае наличия следующих обстоятельств:

- по истечении срока наказания;
- при условном-досрочном освобождении от наказания;
- при замене неотбытой части наказания более мягким видом наказания;
- из-за отмены или изменения приговора, в установленном законом порядке;
- при амнистии или помиловании;
- при болезни или старости, в случаях, предусмотренных законодательством Грузии;
- в случае отсрочки судом исполнения наказания.

Осужденный освобождается из учреждения за день до окончания срока наказания. Если день освобождения совпадает с праздничным или выходным днем, осужденный освобождается за день, в рабочий день. При освобождении, учреждение выдает осужденному соответствующую справку об освобождении, ему возвращаются личные вещи и одежда, которая хранилась в администрации, а также дается полное право на распоряжение суммой, собранной на его личном счете.

Условно-досрочное освобождение и замена наказания более мягким видом наказания

Вопросы связанные с условно-досрочным освобождением осужденного и замене неотбытой части наказания более мягким видом наказания, рассматривает местный совет⁴, который обязан рассматривать вопросы об условно-досрочном освобождении несовершеннолетних осужденных каждые 3 месяца. Отрицательное решение совета может быть однократно обжаловано в суде.

При принятии решения, местный совет предусматривает следующие обстоятельства:

- характер преступления;
- поведение осужденного;
- прошлое осужденного;
- семейные обстоятельства;
- личность осужденного.

Для условно-досрочного освобождения из **женского специального учреждения, учреждений полуоткрытого и закрытого типа**, необходимо, что бы осужденный отбыл фактический:

- не менее половины срока наказания, назначенного за менее тяжкое преступление;
- не менее двух третей срока наказания, назначенного за тяжкое преступление;
- не менее трех четвертей срока наказания, назначенного за особо тяжкое преступление
- три четвертей срока наказания, который был назначен лицу, которого ранее освободили условно-досрочно и условно-досрочное освобождение было отменено на основании 5 части этой статьи;
- осужденный может быть освобожден от пожизненного заключения, если он фактически отбыл не менее 25 лет лишения свободы.

⁴ члены совета назначаются приказом министра, с согласия постоянной комиссии министерства

В виду болезни или пожилого возраста, в случаях, предусмотренных законодательством Грузии

В виду болезни или пожилого возраста, решение об освобождении заключенного принимает комиссия⁵.

Процедура

С заявлением в комиссию имеют право обратиться:

- осужденный;
- законный представитель осужденного;
- директор учреждения.

К заявлению должна прилагаться ксерокопия истории болезни осужденного и заключение врача об освобождении осужденного.

Перечень заболеваний, которые могут стать основанием для отсрочки наказания или освобождения от наказания:

1. туберкулез
2. злокачественные опухоли
3. лучевая болезнь
4. заболевания эндокринной системы
5. психические расстройства
6. заболевания нервной системы и органов чувств
7. заболевания сердечно-сосудистой системы
8. заболевания дыхательных путей
9. заболевания пищеварительного тракта

⁵ совместная постоянная комиссия министерства исполнения наказаний, пробации и юридической помощи и министерства здравоохранения, труда и социальной защиты

10. заболевания почек
11. заболевания костной системы и суставов, а также соединительной ткани
12. заболевания тканей
13. анатомические дефекты
14. вич инфекция/спид
15. гематологические заболевания

Заметка: указ №72/н от 27 марта 2003 года министра здравоохранения, труда и социальной защиты уточняет, конкретно какие формы вышеупомянутых заболеваний могут стать основанием для освобождения.

Помилование

При помиловании возможно освобождение осужденного от наказания, частичное освобождение от наказания и замена неотбытой части наказания более мягким видом наказания.

Ходатайства о помиловании регистрируются в администрации президента, рассматриваются в Комиссии по вопросам помилования⁶, а затем окончательное решение принимает президент Грузии.

В случае отказа в удовлетворении ходатайства о помиловании, повторная просьба в комиссию может быть послана только через шесть месяцев со дня принятия решения комиссии об отказе в удовлетворении ходатайства.

Необходимо, что бы осужденный обратился к президенту. Также желательно, что бы была приложена следующая документация:

- копия приговора (приговоров), на основании которого лицо отбывает наказание, также копии ре-

⁶ в состав комиссии по вопросам помилования входят члены парламента Грузии, народный защитник Грузии, представители общественности.

шений, которые были вынесены вышестоящими судебными инстанциями, связанных с приговором (приговорами);

- справка о состоянии здоровья осужденного;
- данные о нанесенном ущербе в результате преступления;
- справки с биографическими данными осужденного и его семейном положении;
- данные о ранее поданных ходотайствах о помиловании и их рассмотрении;
- данные о применении в отношении осужденного акта амнистии или помилования;
- справка о судимости осужденного;
- данные об условном-досрочном освобождении осужденного и замене неотбытой части наказания более мягким видом наказания;
- характеристика осужденного, выданная руководителями учреждения.

Обвиняемые

Обвиняемых лиц, как правило, размещают отдельно от других. Обвиняемые пользуются теми же правами что и осужденные, кроме исключительных случаев, в частности: Обвиняемые лица не имеют право:

- за свой счет вести переписку (кроме жалоб и заявлений);
- на телефонный разговор;
- пользоваться краткосрочным свиданием;

Вышеуказанными правами обвиняемый может пользоваться только с разрешения следователя, прокурора или суда.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

Перечень предметов, изделий, вещей и документации, хранение и использование которых запрещено⁷

1. Предметы, вещи и вещества, изъятые из гражданского пользования.
2. Все виды холодного и огнестрельного оружия.
3. Транспортные средства.
4. Взрывчатые, отравляющие и огнеопасные вещества.
5. Деньги, драгоценности и ценные бумаги.
6. Оптические приборы.
7. Продукты питания, нуждающиеся в тепловой обработке (кроме кофе и чая), дрожжи, сахар.
8. Все виды алкогольных напитков, пиво.
9. Духи, одеколоны и другие изделия на спирту.
10. Копировальные аппараты.
11. Ножи и другие режущие и колющие предметы, зажигалки.
12. Топоры, молотки и другие инструменты.
13. Карты.
14. Фотоаппараты, фотоматериалы, химикаты и видеокамеры.
15. Мобильные телефоны.
16. Любые документы (за исключением копий приговоров и решений суда, квитанций о сданных на хранение деньгах, вещах и ценностях).
17. Топографические карты и компасы.
18. Военная форма не установленного образца и другая форма, верхняя одежда, головные уборы и обувь от форменной одежды.
19. Цветные карандаши, краски и копировальная бумага.

⁷ Утверждено приказом Министра исполнения наказаний, пробации и юридической помощи № 97 от 30 мая 2011 года.

Приложение № 2

Перечень предметов, гигиенических принадлежностей и других предметов первой необходимости, которые разрешено получать, хранить, законно использовать и приобретать в магазине⁸

1. Табак и спички.
2. Одежда, шапка, обувь и постельное белье, соответствующее образцам, установленным для осужденных.
3. Нижнее белье (теплое и простое).
4. Носки, колготки, комнатные тапки, спортивная обувь, нитки, накидки, полотенца.
5. Туалетные принадлежности (туалетное и хозяйственное мыло, зубная щетка, зубной порошок, зубная паста, крем, расческа, заколка для волос).
6. Косынки, рейтузы, пояса, бюстгальтеры, марля, гигиенические пакеты, заколки для волос, вазелин, вата, шампунь, косметические принадлежности (для женщин).
7. Зеркало и одноразовые станки (бритва) .
8. Пластмассовые футляры для очков, мыла и зубной щетки, посуда, стаканы и ложки.
9. Настольные игры, кроме карт.
10. Учебники, тетради, почтовые конверты, открытки, почтовые марки, простые карандаши, авторучки, чернила и стержни для авторучек синего, сиреневого и черного цвета.
11. Литература.
12. Фотографии и фотоальбомы.
13. Спортивная одежда.

⁸ Утверждено приказом Министра по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи № 97 от 30 мая 2011 года.

14. Заводские электрокипяtilьники.
15. Кресты и пультовые предметы из недорогоценного металла.
16. Костыли, деревянные трости, протезы, инвалидные коляски (с разрешения врача).
17. Телевизоры, радиоприемники.
18. Лекарства (с разрешения и под надзором врача).

Примечание: Осужденный не имеет права получить в посылке зеркало, одноразовые станки (бритву), электрокипяtilьники заводского производства, телевизоры, радиоприемники.

Приложение № 3

Постоянной Совместной Комиссии Министерства
по исполнению наказаний, пробации,
юридической помощи и Министерства труда,
здравоохранения и социальной помощи

от Осужденного _____
(имя, фамилия)

(№ __ исправительного заведения)

ХОДАТАЙСТВО

(Об освобождении от отбывания наказания по состоянию здоровья)

Довожу до вашего сведения, что меня, осужденного _____ (имя, фамилия), (укажите суд, который признал вас виновным) суд признал виновным в совершении преступления, предусмотренного Уголовным Кодексом Грузии по статье (укажите из-за какого преступления несете наказание, укажите № статьи и часть) и в качестве наказания и меры пресечения приговорен к лишению свободы сроком на __ лет (укажите, к скольким годам лишения свободы вас приговорил суд). Началом срока отбывания наказания считается __ (укажите год, число и месяц начала отсчета отбывания срока наказания).

Состояние моего здоровья тяжелое (опишите состояние вашего здоровья, какие у вас жалобы, что беспокоит, укажите ваш диагноз, какой диагноз установил врач).

По совместному приказу Министра по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи Грузии и Министра труда, здравоохранения и социальной защиты Грузии № 179-№ 427 от 23 декабря 2010 года была создана Совместная Постоянная Комиссия Министерства по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи и Министерства труда, здравоохранения и социальной защиты. В соответствии со ст. 2 данного приказа, функцией Комиссии является *«изучение состояния здоровья тяжелобольных и больных неизлечимым недугом, находящихся в заведениях Департамента по исполнению наказаний, и принятие решений об освобождении от наказания по возрасту или состоянию здоровья».*

Исходя из вышеуказанного и в соответствии с приказом Министра труда, здравоохранения и социальной защиты Грузии #72/n от 27 марта 2003 года и совместного приказа Министра по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи Грузии и Министра труда, здравоохранения и социальной защиты Грузии № 179-427, ст. 74 Уголовного Кодекса Грузии, ст. 284 Уголовно-процессуального Кодекса, ст. 39 Закона Грузии «О пребывании в заключении» **прошу вас** изучить состояние моего здоровья, осужденного _____ (имя, фамилия) и освободить от отбывания срока наказания, с тем чтобы я смог позаботиться о состоянии своего здоровья.

Заранее благодарю за милосердие!

С уважением,

Имя и фамилия

Подпись

Дата:

Приложение № 4

Председателю Местного Совета при Министерстве
по исполнению наказаний, пробации
и юридической помощи

от Осужденного _____
(имя, фамилия)

(№ __ исправительного заведения)

Х о д а т а й с т в о

(Об условно-досрочном освобождении)

На основании законодательства Грузии я, осужденный _____ (имя, фамилия), обращаюсь к Вам с просьбой о своем досрочном освобождении.

Довожу до Вашего сведения, что суд (укажите суд, который признал вас виновным) признал меня виновным в совершении преступления, предусмотренного Уголовным Кодексом Грузии по статье ____ (укажите преступление, № и часть статьи) и присудил наказание в виде лишения свободы сроком на ____ (укажите срок лишения свободы). Началом отбывания срока считается ____ (укажите год, месяц, число, с которого начинается отсчет отбывания наказания).

72-ая статья Уголовного Кодекса Грузии, а также 40-ая статья Кодекса «О тюремном заключении» предусматривает условно-досрочное освобождение осужденного.

Прошу Вас принять во внимание следующие обстоятельства (*опишите, было ли заключено процессуальное соглашение, факт сотрудничества со следственными органами, чистосердечное признание, вашу личную историю, состояние здоровья, есть ли у вас несовершеннолетние дети, другие недееспособные члены семьи, материальное положение близких родственников, условия, в которых проживает семья, мнение администрации учреждения, других заключенных и пострадавшего, а также другие обстоятельства, благодаря которым можно произвести оценку вашей личности*).

Исходя из всего вышеуказанного и на основании подпункта «А» третьей части 72-ой статьи Уголовного Кодекса, первой части 42-ой статьи Кодекса «О тюремном заключении» и первой части 18-ой статьи типичного положения Местного Совета при Министерстве по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи, утвержденного № 151 приказом Министра по исполнению наказаний, пробации и юридической помощи, **прошу Вас** рассмотреть мое ходатайство и положительно решить вопрос о моем досрочном освобождении или замене его на более легкую форму наказания.

С уважением,

Ваши имя и фамилия

Подпись

Дата:

Приложение № 5

Президенту Грузии

Осужденный ____ (имя и фамилия), рожденный ____ (дата), пребывающий в ____ (наименование учреждения) учреждении по отбыванию наказания

Ходатайство (просьба) о помиловании

Довожу до Вашего сведения, что по обвинительному приговору суда, ____ (дата) мне присудили лишение свободы в соответствии со статьей ____ Уголовного Кодекса Грузии, предусмотренной за совершение преступления. Прошу Вас, в соответствии со статьей 65 Закона Грузии «О тюремном заключении» и статьей 78 Уголовного Кодекса Грузии помиловать меня и ____ (сформулируйте суть просьбы – освободить меня от отбывания наказания).

С уважением,

Осужденный _____

Дата

К ходатайству прилагаются:

- Копия приговора, на основании которого вы отбываете наказание;
- Справка о состоянии здоровья;
- Справка о судимости;
- Характеристика из мест заключения;
- Данные об ущербе в результате совершенного преступления;
- Информация о вашей биографии и семейном положении;
- Справки о том, были ли вы ранее освобождены условно.

Приложение № 6

Председателю Департамента по исполнению наказаний

Осужденный _____

Ж а л о б а

(о незаконных действиях сотрудников исправительного учреждения)

Дата: _____

Суть незаконного действия: _____

Просьба: _____

Свидетель или свидетели (если таковые имеются) _____

Осужденный: _____ (Подпись)

Gürcüstan Xalq Müdafiəçisi
Gürcüstanın Gənc Hüquqçular Asosiyası

Təqsirləndirilən şəxslərin və məhkumların hüquqları

*(Qadınlar üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi,
yarı-açıq və qapalı tipli cəza müəssisələrində)*

Tbilisi
2012

Gürcüstan Xalq
Müdafiəçisi

Broşür Gürcüstanın Gənc Hüquqçular Asosiyası və Gürcüstan Xalq Müdafiəçisinin birgə layihəsi çərçivəsində hazırlanıb.

Layihə Açıq Cəmiyyət Fondları tərəfindən maliyyələşdirilib

Redaktor: Xatuna Kviraşvili
Texniki redaktor: İrakli Svanidze

Tərcümə edən: Emma Bayramova

Nəşr üzrə məsul: Natia İmnadze
Nino Qobronidze

Bu broşür məhkəmə tərəfindən verilən təqsirləndirici qərar nəticəsində həbs edilən və **Qadınlar üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi, yarı-açıq və qapalı tipli cəza müəssisələrində** həbs cəzasını çəkən məhkumlar üçün nəzərdə tutulur.

Broşürdə Gürcüstanda qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq, məhkumların cəza müəssisələrində olduqları zaman istifadə edə bildikləri haqqlar, həmçinin cəza müəssisələri tərəfindən məhkumların təmin edilməsi gərəkən əsas standartlar verilir.

Broşür məişət şəraitləri, qida, səhiyyə, təhsil və əmək, ərizələrin və şikayətlərin tərtib edilmə qaydaları, motivasiya, nizam-intizam, həbsxanadan azad edilmə şərtləri kimi məsələlərə toxunur.

Cəza müəssisəsi Administrasiyasının öhdəlikləri ilə bərabər, broşürdə məhkumların davranış qaydaları da göstərilir. Bundan əlavə, broşürə məhkuma lazım ola biləcək müxtəlif tipli ərizələrin nümunələri də əlavə olunur. Broşürün axırında həmçinin az-yaşlı məhkumların hüquqları barədə məlumat da verilir.

Broşürün axırında həmçinin təqsirləndirilən şəxslərin hüquqları barədə məlumat verilir.

Təqsirləndirilən şəxs – əleyhinə Gürcüstanın Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayəti törədməsi barədə sənədləşdirilmiş ehtimalın mövcud olduğu bir şəxsdir, lakin məhkəmə tərəfindən əleyhinə ittiham hökmü çıxarılmayıb. İttiham hökmünün çıxardılmasından sonra şəxs **Məhkum** olur.

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsi – xüsusi ilə qorunan, silahlı mühafizəçilərlə təmin edilən, ətrafı xüsusi qoruyucu hasarlarla çəkilmiş bir müəssisədir və orada məhkuma daimi nəzarət edilir. Bu tipli cəza müəssisəsindəki məhkumlar ümumi yaşayış sahəsinə yerləşdirilirlər və təhlükəsizlik maraqlarından irəli gələrək və cəza müəssisəsinin qaydalarına müvafiq olaraq, məhkumlara elektron və vizual nəzarət həyata keçirilir. Administrasiya nəzarət üçüq texniki vasitələrdən istifadə etdiyi barədə məhkumları xəbərdar etməlidir. Lakin, Gürcüstan qanunvericiliyində nəzərdə tutulan bəzi hallarda, məhkumlara gizli nəzarət keçirilir.

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsində məhkumlar cəza müəssisəsi ərazisində azad şəkildə gəzə bilirlər, ancaq axşam saatlarında məhkumların yaşadıkları yerdən kənara çıxmaq qadağandır.

Qadınlar üçün xüsusi cəza müəssisəsi – bəzi istisna hallardan başqa, yarı açıq tipli müəssisənin yanında yerləşir.

Qapalı tipli cəza müəssisəsi - xüsusi ilə qorunan, silahlı mühafizəçilərlə və siqnalizasiya sistemi ilə təmin edilən, ətrafı xüsusi qoruyucu hasarlarla çəkilmiş bir müəssisədir və orada məhkuma daimi nəzarət edilir.

Qapalı tipli cəza müəssisəsində məhkumlar xüsusi kameralara yerləşdirilirlər, və təhlükəsizlik maraqlarından irəli gələrək və cəza müəssisəsinin qaydalarına müvafiq olaraq, məhkumlara elektron və vizual nəzarət həyata keçirilir.

Administrasiya nəzarət üçüq texniki vasitələrdən istifadə etdiyi barədə məhkumları xəbərdar etməlidir. Lakin, Gürcüstan qanunvericiliyində nəzərdə tutulan bəzi hallarda, məhkumlara gizli nəzarət keçirilir.

Məhkumların yaşayış şəraitləri

Yaşayış sahəsi:

Sanitar-hiçiəna normalarına uyğun olmalıdır və məhkumun sağlamlığının qorunmasını təmin etməlidir.

Yaşayış sahəsinin (otağın) təbii işığın içəri daxil olmasını və otağın ventilyasiyasını təmin edən pəncərəsi olmalıdır.

Məhkumun yaşayış sahəsi isidici ilə təmin olunmalıdır.

Məhkum qadınların qaldığı yer (otaq) 3 kvadrat metrdən az olmamalıdır.

Yarı-açıq tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumların qaldığı yer 2 kvadrat metrdən əksik olmamalıdır.

Qapalı tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumların qaldığı yer 2,5 kv. Metrdən az olmalıdır.

Lazım olduğu təqdirdə cəza müəssisəsində hamilə qadınlar və uşaqlar üçün xüsusi bir qüşə yaradılır. Ananın istəyi ilə, himayəçilik və qayğı orqanının icazəsi və həbsxana administrasiyasının razılığı ilə, həbsxanada doğulan uşaq 3 yaşına qədər anasının yanında qalması üçün şərait yaradıla bilər.

Hiqiena:

Məhkumun təbii fizioloji tələblərini ləyaqətinə zərər gətirilmədən qane etmək və şəxsi hiqienasını qorumaq üçün imkanı olmalıdır.

Məhkum həftədə iki dəfə duş almaq və ayda bir dəfə parkmaxer xidmətini almaq imkanından istifadə edə bilməlidir.

İnzibati şöbənin məhkumu saçını tamamilə qırmağa vadar etməyə haqqı yoxdu, əgər bunun üçün həkimin tələbi və hiqienik zərurət yoxdursa.

Məhkumun öz təmiz yatağı və ağıları olmalıdır. Ağıların təmizliyini administrasiya təmin etməlidir.

Əgər məhkumun öz geyimləri yoxdursa, administrasiya onu mövsuma uyğun və ləyaqətinə xələl gətirməyən geyimlə təmin etməlidir. Lazım olan zaman məhkuma iş paltarları verilir.

Qida

Məhkum gündə üç dəfəlik qida ilə təmin edilməlidir. Qida insan sağlamlığının və həyatının qorunması üçün zəruri komponentlərdən ibarət olmalıdır.

Məhkumun lazımı miqdarda içməli suyu olmalıdır.

Məhkumun əlavə 500 ləri məbləğ ilə müəssisənin mağazasından qida məhsulları almaq və həmçinin **İslah Şöbəsi** sədrinin xüsusi əmr siyahısında icazə verilən əşyaları qəbul etməyə haqqı var.

Qeyd! Məhkuma cəza vermək məqsədi ilə onun qidasının kaloriyasını azaldmaq qadağandır.

Qida məhsullarının alınması

Məhkumun yaxınlarından əlavə qida məhsullarını və əsas istifadə əşyalarını almağa haqqı var, lakin bunun üçün **İslah Şöbəsi** sədrinin icazəsi olmalıdır.

Səhiyyə

Müəssisəyə yerləşdirildiyi gündən məhkum tibbi və xarici görünüş yoxlayışından keçir və məhkumun tibbi kartına eləcədə xüsusi jurnala onun haqqında qeydlər daxil edilir.

Məhkumun sağlamlıq vəziyyəti ən azı ildə bir dəfə yoxlanılmalıdır.

Müəssisənin tibbi hissəsi məhkumu lazımi müalicə ilə təmin edir. Məhkum müəssisənin eczanəsindən lazımi əlavə medikamentlər ala bilər.

Məhkum öz imkanları ilə şəxsi həkimini dəvət edə bilər, lakin bunun üçün onun tərəfindən səlahiyyətləndirilən hər hansı bir şəxs İhlas Nazirliyinin Tibb Şöbəsinə yazılı şəkildə müraciət etməlidir. Şöbə sədrinin imtinası lazımi qaydada sənədləşdirilməlidir.

Müəssisədən kənar müalicə

Məhkum diaqnostik müayinə və yaxud müalicə üçün köçürülə bilər:

- Məhkumlar üçün xüsusi müalicə müəssisəsinə
- Tuberkulyoz xəstələri üçün mövcud olan tibb müəssisəsinə
- Ümumi profil xəstəxanasına

Bunun üçün lazımdır: Şöbə həkiminin razılığı əsasında verilən Tibb Şöbəsi sədrinin qərarı.

Qadın həbsxanası və yarı-açıq tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumlar onlar üçün nəzərdə tutulan tibb müəssisələrinə sadəcə müayinədən keçmək məqsədi ilə aparılırlar.

Məhkumun Təhsili və Əməyi

Təhsil

Məhkum üçün baza və ibtidai təhsil almaq **vacibdir**.

Həmçinin, məhkumun ümumi və peşəkər təhsil almağa da haqqı var, bunun üçün administrasiya tərəfindən müvafiq şərait yaradılmalıdır.

Gürcüstanın dövlət dilini bilməyən məhkum üçün dili mənimsəməsi üçün müvafiq şərait yaradılmalıdır.

İnzibati Şöbənin öhdəlikləri:

Müəssisədə kitabxana yaradsın və həmin kitabxanada necə tədris ədəbiyyatı, eləcə də məhkumlar üçün tanış dildə Şəxsin Azadlıqdan Məhrum Edilməsi prosesinin həyata keçirilməsi barədə Gürcüstan və Beynəlxalq qanunvericiliyi kitabları olmalıdır.

İş\ Əmək

Məhkum sadəcə həbsxana ərazisində çalışa bilər. Məhkumun işə daxil edilməsi həbsxana ərazisində mövcud olan hökumət və qeyrihökumət müəssisələrində həyata keçirilir.

Məhkumların əmək şəqqi şəxsi bank hesabların köçürülür.

Məhkum əmək haqqını öz istəyi ilə yaxınlarına və digər şəxslərə göndərə bilər.

Bəzi, çox nadir istisna hallarda qadın məhkumlar həbsxana ərazisindən kənar da işləyə bilərlər.

Həbsxana ərazisindən kənar işləmək qaydalarını Probasya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə nazir müəyyən edir.

Xarici dünya ilə ünsiyyət növləri

Xarici dünya ilə ünsiyyət növləridir: qısa görüşlər, uzun müddətli görüşlər, qısa müddətli çıxışlar, müəssisədən müvəqqəti olaraq ayrılmaq, yazışma.

Qısa müddətli görüş

Qadınlar üçün xüsusi cəza müəssisəsinə yerləşdirilən şəxslərin 1 ayda **3 qısa görüş keçirməyə haqqı var.**

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumların 1 ay ərzində 2 qısa müddətli görüş keçirməyə haqqı var, bəzən stimül verildiyi hallarda 1 əlavə görüş imkanı da verilir.

Qapalı tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumların 1 ay ərzində 1 qısa görüş imkanı var, lakin bəzən stimül vermə məqsədi ilə, onlara 1 əlavə görüş imkanı da verilir.

Qısa müddətli görüş onun yaxınları və digər şəxslərlə¹ ilə 2 saada qədər vaxt keçirməyi nəzərdə tutur.

Qısa müddətli görüş administrasiya nümayəndəsinin vizual nəzarəti ilə keçir, lakin Gürcüstan qanunvericiliyinə müvafiq olaraq, bəzi hallarda nəzarətsiz keçir. Nəzarət məhkuma qarşı hörməti qoruyaraq edilir.

Prosedur

Qısa müddətli görüş barədə inzibati idarəyə 5 gün əvvəl bildirilməlidir.

Inzibati idarə ərizənin qəbulundan sonra 5 gün ərzində görüş təşkil edir. Motivləşdirilmiş səbəblə inzibati idarə görüşə razılıq verməyə bilər və bu barədə məhkuma ərizənin qəbul edildiyi gün bildirir.

¹ (uşağı, həyat yoldaşı, valideynləri (övladlıq alan valideynləri) və nəvəsi, qardaşı, bacısı, nənəsi, babası və digər qohumları necə ana elədə ata tərəfindən xalası, bibisi, əmisi, dayısı, əmi və dayı uşaqları, həmçinin həbs zamanı iki il ərzində yanında yaşayan məhkum.

Diqqət! Məhkumun yazılı ərizəsi əsasında qısa müddətli görüş telefon görüşü ilə əvəz edilə bilər.

Uzun Müddətli görüş²

Qadın məhkumun 1 il ərzində 2 uzun müddətli görüş keçirməyə haqqı var, lakin stimül vermə kimi, ona 1 ildə 2 əlavə görüş imkanı yaradılır.

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumların 1 il ərzində 2 uzun müddətli görüş keçirməyə haqqı var, lakin stimül vermə kimi, ona 1 ildə 2 əlavə görüş imkanı yaradılır.

Qapalı tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məkumlara, vaxtsız (yəni cəza müddəti bəlli olmayan) cəza verilən məkumlardan başqa uzun müddətli görüş imkanı verilmir. Uzun müddətli görüş imkanı karantin rejimində olan məhkumlara və həmçinin inzibati və disiplin cəza alan məhkumlara da verilmir.

Cəza müddəti müəyyən olunmayan məhkum yazılı müraciət əsasında uzun müddətli görüş imkanı ala bilər.

Qapalı tipli cəza müəssisəsində cəzasını çəkən və cəza müddəti müəyyən olunmayan məhkum yazılı müraciət əsasında 1 ildə 2 uzun müddətli görüş imkanı ala bilər, stimül olaraq isə, yenə əlavə 2 görüş ala bilər.

Uzun müddətli görüş məhkumun müəssisə ərazisində 24 saat ərzində müəyyən yaxın bir şəxslə birlikdə qalmaqı nəzərdə tutur.

Prosedur

Uzun müddətli görüş tələbi barədə ərizə inzibati idarəyə 2 həftə əvvəl təqdim edilməlidir. Ərizə ilə birlikdə, məhkum ilə görüşməyə hazırlanan şəxslər inzibati şöbəyə məhkumla qohumluğunu təsdiq edən sənədlər də təqdim etməlidirlər.

² Uzun müddətli görüşlər ilə əlaqədar məsələlər Gürcüstanın Məhkumlar Məcəlləsinə əsasən, Probasya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə nazirin 2011-ci ilin 18 mart tarixində verilən «Məhkumlarla uzun müddətli görüş keçirmə qaydaları üzrə» №42 əmrinə müvafiq şəkildə həll olunur.

Razılığın verildiyi təqdirdə müəssisə müdürü ərizənin qəbulundan sonra 2 həftə ərzində məhkuma uzun müddətli görüş təşkil etməlidir. İmtina halında isə, ərizəyi təqdim edən məhkuma 10 gün ərzində motivləşdirilmiş səbəb bildirilməlidir.

Ödəniş – uzun müddətli görüşün qiyməti 60 larıdır və bu məbləğ görüşdən bir gün əvvəlki iş günü ödənilməlidir.

Məhdudiyətsiz görüşlər

Məhkum məhdudlaşdırılmadan görüşə bilər:

- Xalq müdafiəçisi və onun səlahiyyətli nümayəndəsi ilə;
- Vəkil ilə;

Vəkil ilə görüş müdaxiləsiz və senzurasız keçirilməlidir. Müəssisə əməkdaşları görüşə vizual nəzarət edə bilərlər, lakin söhbətin dinlənməsi və yazılması qadağandır.

Xalq müdafiəçisi və onun səlahiyyətli nümayəndəsi ilə görüş konfidensial şəkildə, qulaq asma, vizual və başqa şəkildə nəzarət edilmədən keçirilməlidir.

Xarici ölkə vətəndaşı və yaxud vətəndaşlığı olmayan şəxslərin əlavə zəmanətləri

Başqa bir ölkənin vətəndaşı olan məhkum öz ölkəsinin Konsulluq nümayəndəsi və yaxud Gürcüstanda öz ölkəsinin maraqlarını qoruyan diplomatik nümayəndəsi ilə məhdudiyətsiz görüşmək hüququna sahibdir.

Video-görüş

Məhbusun hər hansı bir şəxslə video-görüş keçirməyə haqqı var. Lakin, disiplin cəzasının qüvvədə olduğu zaman, inzibati məhbusluq zamanı və yaxud həbsxanada məhbusa qarşı xüsusi şərtlərin tətbiq edildiyi dövrdə məhbusun video-görüşdən istifadə etmə haqqı məhdudlaşdırılır.

Video-görüş imkanından istifadə etməyə hər bir məhkumun haqqı var, lakin, xüsusi ilə ağır cinayət törədən və xüsusi ilə təhlükəli olan, şəxsi xarakteristikası, kriminal avtoriteti, cinayəti törədməsinin motivi, və yaxud cəza müəssisəsində etdiyi hərəkətlər həbsxanada yerləşənlərə və ətrafdakılara zərər verə biləcək şəxslər üçün video-görüş qadağan edilir.

Qeyd: Cəza müəssisəsində video-görüş mərhələ-mərhələ təşkil olunur.

Qiyməti – video-görüşün qiyməti 15 lərdir.

Müəssisədən qısa müddətli çıxış.

Müəssisədən qısa müddətli çıxış mümkündür əgər:

- Məhkuma nizam-initizam cəzası və yaxud administrasiya həbsi verilməyibse;
- Az ağırlığı olan cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə birini çəkibse;
- Ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının yarısını çəkibse;
- Xüsusi ilə ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə ikisini çəkibse.

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsində cəzasını çəkən məhkumun ildə iki dəfə həbsxanadan qısa müddət ilə çıxmaq imkanı var.

Müəssisədən qısa müddətli çıxış mümkündür əgər:

- Məhkuma nizam-initizam cəzası və yaxud administrasiya həbsi verilməyibse;
- Az ağırlığı olan cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə birini çəkibse;
- Ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının yarısını çəkibse;
- Xüsusi ilə ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə ikisini çəkibse.

Qadın məhkumların ildə iki dəfə, hamilə qadınların və 3 yaşına qədər uşağı olan qadınların ildə 3 dəfə cəza müəssisəsindən kənar çıxmaq hüququndan istifadə etmək haqqı var.

Qısa çıxışın müddəti 5 günü keçməməlidir, məhkumun yola sərf etdiyi vaxta da bu 5 günə daxildir.

Müəssisədən qısa müddətli çıxış mümkündür əgər:

- Məhkuma nizam-ənizam cəzası və yaxud administrasiya həbsi verilməyibse;
- Az ağırlığı olan cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə birini çəkibse;
- Ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının yarısını çəkibse;
- Xüsusi ilə ağır cinayətə görə verilən həbs cəzasının üçdə ikisini çəkibse.

Qapalı tipli cəza müəssisəsində cəzasını çəkən məhkuma cəza müəssisəsindən çıxmaq üçün icazəyi şöbə sədri verir. Eləcədə, əgər məhkum bağlı tipli cəza müəssisəsinə bu səbəblərdən dolayı yerləşdirilibse:

- a) Təsərrüfat xidmətinə daxil olduğu üçün;
- b) Şəxsi təhlükəsizlik səbəblərindən dolayı;
- v) Keçici infeksiya xəstəliyinə görə.

Prosedur

Müəssisədən qısa müddətli çıxışla əlaqədar qərarı şöbə sədri verir. Bunun üçün məhkum, onun müdafiəçisi/qanuni nümayəndəsi və yaxud yaxın qohumu şöbə sədrinə müraciət etməlidir.

Müraciətdə qısa müddətli çıxışın motivi və məhkumun qalacağı yer göstərməlidir.

Şöbə sədri məhkumun şəxsiyyətini, ailə vəziyyətini, məhkum tərəfindən törədilən cinayətin ağırlığını, qalacağı yeri və məhkumu müsbət və yaxud mənfi təsvir edən digər əhəmiyyətli halları nəzərə alır.

Şöbə sədri təmin etmə tədbiri olaraq, növbəti tədbirləri birbaşa və ya ayrı-ayrı həyata keçirə bilər:

- a) Qiroy – 2000 ləri məbləğindən az olmasın;
- b) Qiroy – 2000 ləri məbləğindən az olmasın;
- c) Şəxsi zəmanət;
- d) Elektron nəzarət (monitorinq).

Müəssisədən müvəqqəti olaraq ayrılmaq

İnzibati şöbə tərəfindən xüsusi şəxsi hallardan dolayı məhkuma 3 gün müddəti ilə cəza çəkmə müəssisəsindən çıxmaq haqqı verilir, məsələn, məhkumun yaxın qohumunun ölümü və ya ağır xəstəliyi barədə arayış daxil olduğu zaman.

Prosedur

Cəza müəssisəsindən qısa müddətli çıxış ilə əlaqədar qərarları müəssisə müdürü ilə razılaşaraq, şöbə sədri verir. Bunun üçün məhkum, onun müdafiəçisi/qanuni nümayəndəsi və yaxud yaxın qohumu şöbə müdürünə müraciət etməlidir.

Müraciətdə qısa müddətli çıxışın motivi və məhkumun o müddət ərzində qaldığı yer göstərməlidir.

Qərar qəbul olunan zaman məhkumun şəxsi xarakteristikası və onun tərəfindən törədilən cinayətin ağırlığı nəzərə alınır.

Məhkumun cəzaevindən kənara çıxma müddətinin qorunduğu, üzərinə alınan öhdəliklərin vicdanla yerinə yetirildiyi təqdirdə qirov kimi verilən məbləğ 2 həftə ərzində verən şəxsə geri qaytarılır.

Yazışma

Məhkumun öz xərci ilə istənilən sayda məktub alıb göndərmək haqqı var. İnzibati şöbə məhkumun tələbi ilə onu yazı vasitələri və kağız ilə təmin etməlidir.

Administrasiyasının qərarı ilə, cəza müəssisəsinə yerləşdirilən şəxsə gələn korrespondensiyayı yoxlayışdan keçirmək olar.

Diqqət! Müəyyən ünvana göndərilən tələb³ və yaxud şikayət vizual nəzarətə tabe deyildir.

³ Gürcüstan prezidenti, Gürcüstan parlamentinin sədri, Gürcüstan parlamentinin üzvü, məhkəmə, İnsan Hüquqları Avropa Məhkəməsi, Gürcüstan Parlamenti tərəfindən ratifikasiya edilmiş insan hüquqlarının qorunması sahəsində beynəlxalq müqavilə əsasında yaranan beynəlxalq təşkilat, Gürcüstan Nazirliyi, Şöbə, Gürcüstanın xalq müdafiəçisi, vəkili, prokuror

Ötürmə paketləri (əmanətlər)

Məhkumun yaxın qohumlarına paket göndərməyə haqqı var, lakin digər şəxslərə – inzibati şöbənin icazəsi ilə.

Telefon söhbətləri

Qadın məhkumların bir ay ərzində öz xərci ilə 4 dəfə – 15 dəqiqəlik telefon söhbətindən istifadə etmək haqqı var. Lakin stimül vermək məqsədi ilə, öz xərci ilə 1 əlavə 15 dəqiqəlik görüş haqqı verilir.

Yarı açıq tipli cəza müəssisəsinə yerləşdirilən məhkumun 1 ay ərzində öz xərci ilə 3 dəfə telefon söhbətindən istifadə etməyə haqqı var, hər bir zəngin müddəti – 15 dəqiqəyi keçməməlidir. Stimul olaraq da, bir ay ərzində öz xərci ilə yenə əlavə 15 dəqiqəlik telefon söhbəti imkanı verilir;

Qapalı tipli cəza müəssisəsinə məhkumun 1 ay ərzində öz xərci ilə 2 dəfə telefon söhbətindən istifadə etməyə haqqı var, hər bir zəngin müddəti – 15 dəqiqəyi keçməməlidir. Stimul olaraq da, bir ay ərzində öz xərci ilə yenə əlavə 15 dəqiqəlik telefon söhbəti imkanı verilir;

Cəza müəssisəsində (həbsxanada) məhkumlar arasında telefon söhbətləri gerçəkləşdirmək qadağandır. Məhkumların telefon söhbətlərinə administrasiya tərəfindən nəzarət edilir.

Şikayət

Məhkumun individual eləcədə qrup adına şikayət daxil etmək haqqı var. Şikayət cəza müəssisə müdürünə, İhlas şöbəsi sədrinə, xalq müdafiəçisinə, baş prokurora və yaxud məhkumun fikrinə əsasən, hər hansı bir başqa orqana ya da yüksək vəzifəli şəxsə ünvanlana bilər. İnzibati şöbə daxil olan şikayəti 48 saat ərzində ünvanlanan şəxsə çatdırmalıdır.

Cəza müəssisəsinin müdürü daxil olan şikayəti 5 gün ərzində nəzərdən keçirməlidir. Şöbə sədri şikayəti qəbul etdikdən sonra 10 iş günü ərzində müzakirə edir. Xüsusi hallarda şöbələr şikayətin müzakirə müddətini 1 aya qədər uzada bilər və bu barədə şikayətin müəllifinə dərhal məlumat verilir.

Qeyd! Şikayəti ünvanlandırdıqları şəxsin müəyənləşdirilməsi və digər texniki məsələlərin həlli üçün məhkum cəza müəssisəsinin sosial şöbəsinin əməkdaşı ilə məsləhətləşmək tələbini irəli sürə bilər.

Nizam-intizam, Məsuliyyət və Motivasiya (stimul)

Məhkumun öhdəlikləri:

- Gürcüstan qanunvericiliyinə müvafiq olaraq, həbs cəzasının həyata keçirilməsi üçün yaradılan qaydalara və şəraitlərə tabe olmalıdır;
- Üzərinə aldığı öhdəlikləri və inzibati şöbəsinin qanuni tələblərini yerinə yetirməlidir;
- Müəssisədəki qaydaları və inzibati şöbənin qanuni tələblərini yerinə yetirməlidir;
- Şəxsi hiqienasını qorumaq, qeyimlərini, ağılarını və digər şəxsi əşyalarını və məişət əşyalarını səlhiq-səhmanda saxlamalıdır.

Məhkum üçün qadağandır:

- Sanitar-hiqiena normalarını pozmaq;
- Yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozmaq;
- Cəza müəssisə əməkdaşları və digər şəxslərə iş vəzifəsini yerinə yetirməkdə mane olmaq və müqavimət göstərmək;
- Digər şəxslərin həyatı\sağlamlığı üçün təhlükə yaradan və onların ləyaqətinə xələl gətirən qəsd hərəkətlər etmək;
- Müəssisə əməkdaşlarının və yaxud digər şəxslərin malına zərər vermək\məhv etmək;
- Cəza müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilmiş davranış məhdudiyətlərini\sərhədləri icazəsiz keçmək;

- İnzibati şöbədən icazə almayaraq, cəza müəssisəsi ərazisində xeyir əldə etmək üçün fəaliyyət göstərmək;
- Müəssisə ərazisində yerləşən cihazların\sistemlərin işləməsinə inzibati şöbənin icazəsi olmadan qarışmaq, tikinti-binaların dizaynlərinə və işinə özbaşına dəyişikliklər əlavə etmək;
- Cəza müəssisəsi ərazisində qadağan olan əşyaları hazırlamaq, sahiblik və ya istifadə etmək;
- Səs salmaq və ya müəssisənin qaydalarını pozan və normal fəaliyyətinə mane olan digər hərəkətlər etmək;
- Hər hansı bir məlumatı qanunsuz şəkildə kameradan kameraya çatdırmaq və ya müəssisədən kənara çıxardmaq;
- Cəza müəssisəsi qaydalarının, müəssisədə müəyyənləşdirilmiş günün cədvəlini və Gürcüstan qanunvericiliyi əsasında yaradılmış digər normaları pozmaq.

Nizam-intizam məsuliyyəti

Cəza müəssisəsi nizamnaməsini pozan, qaydalara uymayan hər hansı bir hərəkət üçün cəza məhkumu nizam-intizam məsuliyyətinə cəlb olunacaq.

Nizam-intizam pozuntularının nəticəsi cəza məhkumunun intizam məsuliyyətinə cəlb edilməsidir.

Nizam-intizam ölçülərinin görülməsi barədə qərar vermə haqqı müəssisə müdürünə və yaxud digər səlahiyyətli şəxsə aiddir. Nizam-intizam pozuntusu üçün verilən cəza yol verilən pozuntuya proporsional olmalıdır.

Nizam-intizam cəzalarının növləridir:

- Uyarı (xəbərdarlıq);
- Töhmət;
- 6 ay müddəti ilə iş haqqının məhdudlaşdırılması;
- İstifadəsi üçün icazə verilmiş əşyalardan istifadə etməyi 6 ay müddəti ilə məhdudlaşdırılmaq;
- 6 dəfə məhkumun ötürücü paketləri qəbul etməsinə icazə verməmək;

Hamilə qadınlara, az yaşlı uşaqların analarına və 65 yaşı keçmiş məhkumlara qarşı 6 ay müddətinə qədər kamera tipli yaşayış sahəsinə və bir adamlıq kameraya yerləşdirilmə metodlarından istifadə olunmur

Motivasiya (Stimul)

Nümunəvi davranış və fəaliyyətinə ciddi münasibət göstərdiyi üçün cəza müəssisəsinin inzibati şöbəsi cəza məhkumuna aşağıdakı formada stimul verir:

- Təşəkkür etmək;
- Nizam-intizam cəzasını vaxtından əvvəl ləğv etmək;
- Əlavə qısa görüş imkanı vermək;
- Cəza müəssisəsindən kənara çıxmaq üçün əlavə imkan vermək;
- Şəxsi televizoru və radio ilə istifadə etmək imkanı vermək;
- Telefon söhbəti imkanı yaratmaq
- Əlavə uzun müddətli görüş imkanı vermək.
- Əlavə vide-görüş imkanı vermək

Müəssisədən azad edilmə qaydaları və əsasları

Cəza məhkumu cəza müəssisəsindən növbəti hallarda azad edilə bilər:

- Cəzasını çəkdikdən sonra;
- Şərti olaraq cəzasından vaxtından əvvəl azad olduğu halda;
- Cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha asan formada cəza ilə əvəz edildiyi halda;
- Məhkəmə qərarının qanuni yol ilə dəyişdirildiyi halda;
- Amnistiya və əvf zamanı;
- Ağır xəstəlikdən dolayı, Gürcüstan qanunvericiliyinə müvafiq şəkildə;
- Məhkəmə tərəfindən verilən qərarın həyata keçirilməsinin təxirə salındığı halda.

Cəza məhkumu cəza evindən cəzanın bitdiyi gündən bir gün əvvəl çıxır. Əgər çıxış günü bayram və yaxud istirahət gününə düşürsə, məhkum ondan əvvəlki iş günü azad edilir. Azad edildiyi zaman məhkuma cəza evindən azad olduğu barədə sənəd verilir, həmçinin inzibati şöbədə saxlanılan şəxsi əşyaları qaytarılır və şəxsi hesabına yığılan məbləğdən istifadə haqqı verilir.

Şerti ilə vaxtından əvvəl azad edilmə və cəzanın daha asan forma ilə əvəz edilməsi

Məhkumun cəza evindən şərti olaraq, vaxtından əvvəl azad edilməsi və cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha asan cəza forması ilə əvəz edilməsi ilə əlaqədar məsələlərin müzakirəsini yerli şura həyata keçirir. Yerli şura azyaşlı məhkumların vaxtından əvvəl azad edilmə məsələsini hər üç aydan bir müzakirə etməlidir. Şuranın mənfi qərarı bir dəfəlik məhkəmədə şikayət edilə bilər.

Yerli şura qərar verdiyi zaman növbəti halları nəzərə alır:

- Cinayət növünü;
- Məhkumun davranışını;
- Məhkumun keçmişini;
- Ailə şəraitini;
- Məhkumun şəxsi xarakteristikasını;

Qadınlar üçün xüsusi, yarı-açıq tipli və bağlı tipli cəza müəssisələrinə yerləşdirilən məhkumların şərti ilə vaxtından əvvəl cəza müəssisəsindən azad edilməsi üçün çox vacibdir ki, onlar:

- Az ağırlığı olan cinayətə görə çəkiləcək cəza müddətinin yarısını çəkmiş olmalıdır;
- Ağır cinayət üçün verilən həbs cəzasının – üçdə-ikisini çəkmiş olmalıdır;
- Xüsusi ilə ağır cinayət üçün verilən həbs cəzasının – üçdə-dördünü çəkmiş olmalıdır;
- Əvvəlcədən şərti ilə vaxtından tez azad edilən şəxsin cəzasının üçdə-ikisini çəkdikdən sonra şərti ilə azad edilməsi qanunu bu maddənin 5 hissəsinə əsasən, ləğv olundu;
- Məhkumun müddətsiz həbs cəzasından şərti ilə vaxtından tez azad edilməsi mümkündür, əgər o faktiki olaraq, 25 il həbs cəzası çəkibse.

Məhkumların xəstəlik və yaşlılıq səbəbi ilə Gürcüstan qanunvericiliyinə müvafiq şəkildə azad edildiyi hallar

Məhkumların xəstəlik səbəbi ilə Gürcüstan qanunvericiliyinə müvafiq şəkildə azad edilməsi barədə qərarı komisiya⁴ qəbul edir.

Prosedur

Komisiyaya ərizə ilə müraciət edə bilmək haqqı olanlar:

- Cəza məhkumu;
- Məhkumun qanuni nümayəndəsi;
- Müəssisə müdürü.

Ərizəyə məhkumun xəstəlik tarixinin ksero-kopiyası və məhkumun azad olunması barədə həkimin qərarı əlavə edilməlidir.

Cəza məhkumunun azad olunmasına və yaxud cəzasının təxirə salınmasına əsas verən xəstəliklərin siyahısı:

1. Tuberkulyoz
2. Bədxasiyyət şişlər
3. Radiasiyalı xəstəliklər
4. Endokrin sistemi xəstəlikləri
5. Ruhi iğtişəşlər
6. Sinir sistemi və hissiyyat orqanları xəstəlikləri

⁴ Gürcüstanın İhlas, Probasya və Hüquqi dəstək məsələləri üzrə nazirliyin və Gürcüstanın Əmək, Səhiyyə və sosial müdafiə nazirliklərinin birgə komisiyası.

7. Ürək - damar sistemi xəstəlikləri
8. Tənəffüs yolu orqanları xəstəlikləri
9. Həzm sistemi xəstəlikləri
10. Böyrək xəstəlikləri
11. Sümük-əzələ sistemi və birləşdirici toxuma xəstəlikləri
12. Anatomik defektlər
13. HİV / AİDS
14. Hematolojik xəstəliklər

Qeyd: Gürcüstanın Əmək, Səhiyyə və Sosial müdafiə nazirinin 2003-cü ilin 27 mart tarixində verilən №72/n əmrində yuxarıda sadalanan xəstəliklərin hansı konkret forması məhkumun azad olmasına əsas olduğu açıqlanır.

Əvf

Məhkumun əvf edildiyi hallarda, o cəzadan qismən azad olur və yaxud cəzası daha asan cəza forması ilə əvəz olunur.

Əvf üçün müraciətlər prezident administrasiyasında qeydləşdirilir, əvf komissiyası⁵ tərəfindən müzakirə olunur və son qərarı prezident verir.

Əvf müraciətinin gəbulu imtina edildiyi halda, komissiyaya müzakirə üçün 6 aydan sonra yenə bir müraciət təqdim edilə bilər.

Məhkum prezidentə mütləq müraciət göndərməlidir və həmçinin növğəti sənədləri təqdim etməlidir:

⁵ Əvf komissiyasına Gürcüstan parlamentinin üzvləri, Gürcüstanın Xalq Müdafiəçisi, İctimaiətin nümayəndələri daxildir.

Tələb olunan əsas sənədlər:

- Müraciət
- Məhkəmə qərarının surəti, həmçinin yuxarı instansiyalar tərəfindən məhkəmə qərarına cavab olaraq, verilən qərarların surəti;
- Məhkumun sağlamlıq vəziyyəti barədə arayış;
- Cinayət nəticəsində ortaya çıxan zərərlərin təsviri;
- Məhkumun tərcümei-halı və ailə vəziyyəti barədə bilgiler;
- Əvf məqsədi ilə daha əvvəl təqdim edilən müraciətlər və onlara cavab olaraq alınan sənədlərin surəti;
- Məhkumun əvf edilməsi və ona qarşı amnistiya aktının həyata keçirilməsi üçün əsas olan göstəricilər;
- Məhkumun məhkəməyə cəlb edildiyi barədə sənəd;
- Məhkumun şərti ilə vaxtından əvvəl azad edilməsi və cəzasının çəkilməmiş hissəsinin daha asan cəza forması ilə əvəz edilməsi barədə göstəricilər;
- Məhkumun cəza evi rəhbərliyi tərəfindən səciyyələndirilməsi.

Təqsirləndirilən şəxslər

Təqsirləndirilən şəxslər qaydaya müvafiq olaraq, bir adamlıq kameraya tək yerləşdirilir.

Təqsirləndirilən şəxslər, bəzi istisna hallardan başqa, məhkumlarla eyni hüquqlardan istifadə edirlər.

Məhz:

Təqsirləndirilən şəxsin haqqı yoxdur ki:

- Öz xərci ilə yazışsın, məktublar göndərsin (şikayətlərdən və ərizələrdən savayı);
- Telefon söhbəti haqqından istifadə etsin;
- Qısa müddətli görüş haqqından istifadə etsin;

Yuxarına sadalanan hüquqlardan təqsirləndirilən şəxs sadəcə müstəntiq, prokuror və yaxud məhkəmə tərəfindən verilən icazədən sonra istifadə edə bilər.

Əlavələr

Əlavə №1

İstifadəsi və saxlanması qadağan olan əşyaların, məhsulların, maddələrin və sənədlərin siyahısı⁶

1. Vətəndaş dövriyyəsindən çıxardılan əşyalar və maddələr.
2. Odlu və soyuq silahların hər növü.
3. Nəqliyyat vasitələri.
4. Partlayıcı, zəhərləyici və yanıcı maddələr.
5. Pul, dəyərli əşyalar, qiymətli kağızlar.
6. Optik cihazlar.
7. İstixana şəraitini istəyən qida məhsulları (kofe və çaydan başqa), maya və şəkər.
8. Alkoqol içkilərin hər növü, eləcə də pivə.
9. Ətirlər, odekolonlar və spirtlə hazırlanan maddələr.
10. Çoxaldıcı aparatlar.
11. Bıçaqlar, digər iti və uclu əşyalar, çakmaklar (papirosalışdıran).
12. Baltalar, Çəkiçlər və digər alətlər.
13. Kartlar.
14. Fotoaparat, foto materialları, kimyəvi maddələr, videokameralar.
15. Mobil telefonlar.
16. Hər hansı sənədlər (Məhkəmə qərarlarının surətləri, saxlanılmaq üçün tapşırılan pul və dəyərli kartlardan başqa).
17. Topoqrafik xəritələr və kompaslar.
18. Bilinməyən növlü əsgər forması geyimləri və həmin formanın digər atributları.
19. Rəngli qələmlər, boyalar, kopya kağızları.

⁶ Gürcüstanın İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə nazirinin 2011-ci ilin 30 may tarixində verilən №97 əmri ilə təsdiqlənib.

Əlavə №2

Saxlanılmasına, istifadəsinə və mağazalardan alınmasına qanun ilə icazə verilən ilkin istifadə əşyalarının, hiqiena vasitələrinin və digər əşyaların siyahısı⁷

1. Tütün və kibrit.
2. Geyimlər, papaq, ayaqqabı və təqsirli şəxs üçün ayrılan yataq əşyaları.
3. Alt geyimləri (İsti və sadə).
4. Corablar, kolqotlar, otaq çustları, idman geyimi, saplar, ədyallar, dəsmallar.
5. Tualet əşyaları (tualet və məişət sabını, diş fırçası, diş məcunu, mazlar, saç darağı və saç atributları).
6. Baş örtüləri, reyтуzlar, kəmərlər, büstqalterlər, bint, hiqiena paketləri, saç taxılanlar, vazelin, pambıq, şampun, kosmetik əşyalar (qadınlar üçün).
7. Güzgü, bir dəfəlik üz qırخان (ülgüc).
8. Plastmasdan hazırlanmış göz eynəklərinin qabı, sabın və diş fırçası qabları, yemək qabları, stəkanlar və qaşıqlar.
9. Masa oyunları, qumar kartlarından başqa.
10. Kitablar, dəftərlər, poçt zərfləri, məktub kartları, poçt markaları, sadə qələmlər, avtoqələmlər, qara, göy və yəsəmən rəngli avtoqələmlərin milləri.
11. Ədəbiyyat.
12. Fotoşəkillər, fotoalbomlar.
13. İdman geyimləri.
14. Zavod istehsalı elektrik isidicilər.
15. Bahalı olmayan misdən hazırlanmış xaçlar və kult, din əşyaları.

⁷ Gürcüstanın İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə nazirinin 2011-ci ilin 30 may tarixində verilən №97 əmri ilə təsdiqlənib.

16. Əlil hasaları (dirəkləri), ağac hasaları, protezlər, əlillər üçün təkərli oturmaqalar (həkim icazəsi ilə).

17. Televizorlar, radyoqəbuledicilər.

18. Dərmanlar (Həkimin icazəsi və nəzarəti altında)

Qeyd: Məhkum ötürücü paketlərlə güzgü, bir dəfəlik istifadə üçün üz qırخان ülgüc (britva) ala bilməz. Həmçinin zavod emalı elektrik isidicilər, televizorlar, radyoqəbuledici cihazlar.

Əlavə №3

Gürcüstanın İhlas, Probasiya və
Hüquqi yardım məsələləri üzrə Nazirliyinin
və Gürcüstanın Əmək, Səhiyyə və
Sosial müdafiə Nazirliyinin birgə
komissiyasına

Məhkum _____
(adı,

soyadı)

(İ.Ş.-nin № __-li müəssisəsi)

M ü r a c i ət

(Xəstəliyi ücbatından həbs cəzasından azad edilmə barədə)

Sizə bildirmək istəyirəm ki, mənim, məhkum (*adı, soyadı*), haqqımda (*sizə suçlu qərarı çıxardan məhkəməyi göstərin*) məhkəmə suçlu qərarı çıxartdı, Gürcüstan Cinayət Məcəlləsinin (*Hansı cinayətə görə həbs cəzası çəkirsiniz, maddənin nömrəsini və hissəsini göstərin*) maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş cinayətə görə, cəza tədbiri olaraq, mənə (*hansı cəza müəssisəsində və neçə il verildiyini qeyd edin*) müddəti ilə azadlıqdan məhrum edilmə cəzası verildi. Cəza müddətinin sayı (*hansı vaxtdan cəza çəkməyə başladığınızı, ilini, ayını, gününü qeyd edin*) tarixindən başladı.

Sağlamlıq vəziyyətim çox ağırdı. (Sağlamlıq vəziyyətinizi təsvir edin, sizi incidən nədir, həkim tərəfindən qoyulan diaqnozu qeyd edin)

Gürcüstan İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri və Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirlərinin 2010-cu ilin 23 dekabr tarixində verdikləri birgə №179-№427əmərlərə əsasən, Gürcüstan İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri və Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliklərinin daimi birgə komissiyası yaradıldı.

Bu əmrin 2-ci maddəsinə əsasən, yaradılan komisiyanın fəaliyyəti «İhlas Şöbəsi departamentində saxlanılan ağır xəstəlikli məhkumların sağlamlıq vəziyyətini öyrənmək və həmin məhkumları xəstəliyindən dolayı həbs cəzasından vaxtından əvvəl azad edilib-edilməməsi barədə müvafiq qərar vermək məsələləri ilə əlaqədar olacaq».

Yuxarıda qeyd olunanlardan irəli gələrək, Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirinin 2003-cü ilin 27 mart tarixində verilən №72/n əmrinə, Gürcüstan İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri və Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirlərinin 2010-cu ilin 23 dekabr tarixində verdikləri birgə №179-№427əmərlərinə, Gürcüstanın Cinayət Məcəlləsinin 74-cü maddəsinə, Gürcüstanın Prosesual Cinayət Məcəlləsinin 284-cü maddəsinə, Gürcüstan qanununun «Azadlıqdan Məhrum etmə məəcəlləsi»-nin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq, mən, məhkum (*ad, soyad*) sizdən xahiş edirəm, sağlamlıq vəziyyətimi nəzərə alınız və məni geridə qalan həbs cəzası müddətini çəkməkdən azad edəsiniz ki, sağlamlıq vəziyyətimə qayğı göstərə bilmə imkanım olsun.

Mərhəmətiniz üçün sizə əvvəlcədən təşəkkürümü bildirirəm!

Hörmətlə,

Adı, Soyadı

İmza

Tarix

Əlavə №4

Gürcüstanın İhlas, Probasiya və
Hüquqi yardım məsələləri üzrə Nazirliyinin
Yerli Şura sədrinə

Məhkum _____
(Adı, soyadı)

(İ.Ş.-nin №____{cəza} müəssisəsinin məhkumu)

Müraciət

(Şerti ilə vaxtından əvvəl azad edilmə barədə)

Gürcüstan qanunvericiliyi əsasında, sizə mənim, məhkum ---(adı, soyadı)----
-in şərti ilə vaxtından əvvəl azad edilməsi barədə müraciət edirəm.

Sizə bildirirəm ki, *(haqqınızda qərar çıxardan məhkəməni qeyd edin)* məhkəmə cinayət məcəlləsinin *(hansı cinayətə görə həbs cəzası çəkirsiniz, maddənin hissəsini və nömrəsini qeyd edin)* maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş cinayətə görə, haqqımda həbs cəzası çıxartdı və cəza tədbiri olaraq, *(cəza müəssisəsini və aldığınız cəza müddətini qeyd edin)* il müddəti ilə azadlıqdan məhrum edildim.

Cəza müddətimin sayı (*hansı vaxtdan cəza çəkməyə başladığınızı, ilini, ayını, gününü qeyd edin*) tarixindən başladı.

Gürcüstan Cinayət Məcəlləsinin 72-ci maddəsi, eləcə də «Azadlıqdan məhrum etmə» Məcəlləsinin 40-cı maddəsi məhkumun həbs cəzasından şərti ilə vaxtından əvvəl azad edilməsini nəzərdə tutur.

Sizdən xahiş edirəm, növbəti halları nəzərə alınız (*prosesual razılaşmanın qoyulduğunu təsvir edin, istintaqla əməkdaşlıq faktını, etirafınızı, şəxsi xarakteristikanızı, sağlamlıq vəziyyətinizi, kiçik yaşlı uşaqlarınız olduğunu, iş qabiliyyəti olmayan ailə üzvlərinizin olduğunu, yaxın qohumlarınızın ağır maddi vəziyyətini, ailə şəraitinizi, cəza evnin inzibati şöbəsinin əməkdaşları və digər məhbuslarla ünsiyyətinizi, öz vəziyyətinizi, öz fikirlərinizi və sizi müsbət tərəfdən dəyərləndirməyə imkan verən digər halları qeyd edin*)

Bütün yuxarıda qeyd olunanlardan dolayı, Gürcüstan Cinayət Məcəlləsinin 72-ci maddəsinin III hissəsinin «a» yarım bəndinə, «azadlıqdan məhrum etmə məəcəlləsinin» 42-ci maddəsinin I hissəsinə və Gürcüstan İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə nazirinin №151 əmri ilə təsdiqlənən Gürcüstan İhlas, Probasiya və Hüquqi yardım məsələləri üzrə Nazirliyinin Yerli Şurasının tipik əsasnaməsinin 18-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən, sizdən xahiş edirəm, müraciətimi nəzərinizdən keçirəsiniz və mənim şərti ilə vaxtından əvvəl həbs cəzasından azad edilməmə və yaxud cəzamin daha yüngül cəza forması ilə əvəz edilməsi məsələləri barədə müsbət qərar verəsiniz.

Hörmətlə,

Adınız və Soyadınız

İmza

Tarix:

Əlavə №6

Gürcüstan prezidentinə

Məhkum --- (Adı soyadı),

Doğulub --- (tarixi),

Yerləşdirilib ---

(Cəza müəssisəsinin adı) Cəza müəssisəsinə

Əvf barədə Müraciət (Xahiş)

Sizə bildirmək istəyirəm ki, Məhkəmənin suçlandırıcı qərarı ilə, --- (tarixi) cinayət məəcəlləsinin --- maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayətə görə azadlıqdan məhrum edildim.

Sizdən xahiş edirəm, Gürcüstanın «Azadlıqdan məhrum etmə» barədə qanunun 65-ci maddəsi və Gürcüstan Cinayət Məcəlləsinin 78-ci maddəsinə müvafiq olaraq, leyhimə əvf aktı həyata keçirəsiniz və ----- (xahişin mahiyyətini bildirin) məni həbs cəzasından azad edəsiniz.

Hörmətlə,

Məhkum -----

Tarix

Müraciətə əlavə olunur:

- Əsasında həbs cəzası çəkdiyiniz məhkəmə qərarının surəti;
- Sağlamlığınız barədə arayış;
- Məhkumluq barədə arayış;
- Cəza evindən verilən xarakteristika;
- Törətdiyiniz cinayət nəticəsində verilən zərər;
- Tərcümei halınız və ailə vəziyyətiniz barədə məlumat;
- Həbs cəzasından şərti ilə vaxtından əvvəl azad olub olmadığınız barədə arayış.

Əlavə №7

İhlas Şöbəsi sədrinə

Məhkum _____

Ş i k a y ə t

(Cəza müəssisəsi əməkdaşları tərəfindən gələn qanunsuz hərəkətlər ilə əlaqədar)

Tarix: _____

Qanunsuz hərəkətin mahiyyəti: _____

Tələb: -----

Şahadın və yaxud şahadların kimliyi (Mövcud olduqları halda) -----

Məhkum: (İmza)

Վրաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա
Վրաստանի ժողովրդական պաշտպան

Մեղադրյալների և դատապարտյալների իրավունքները

(Կանանց հատուկ, կիսով բաց և փակ տեսակի հիմնարկություններում)

Թբիլիսի
2012

ბროშურაში ინფორმაცია მოცემულია 2012 წლის აპრილის მდგომარეობით
 Բრძეյուրում տեղեկատվութիւնը տրված է 2012 թվականի ապրիլի դրությամբ

Բրძեյուրը պատրաստվել է Վրաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի և Վրաստանի ժողովրդական պաշտպանի կողմից՝ համատեղ նախագծի շրջանակներում

Նախագիծը ֆինանսավորել են Բաց հասարակության հիմնադրամները

**Իմբագիր՝ Խաթունա Ղվիրալաշվիլի
 Տեխ. խմբագիր՝ Իրակլի Սվանիձե**

Թարգմանիչ՝ Մուսաննա Խաչատրյան

**Հրատարակության՝ Նաթիա Իմսաձե
 պատասխանատու՝ Տինո Գոբրոնիձե**

Ներածություն

Ներկայացված բրոշյուրը հատկացված է դատապարտյալների համար, ովքեր դատարանի մեղադրական վճռով պատիժը կրում են **կանանց հատուկ, կիսով բաց եւ փակ տեսակի հիմնարկություններում:**

Բրոշյուրում տեսաբանված են այն հիմնական իրավունքները, որոնցից Վրաստանում գործող օրենսդրության համաձայն, դատապարտյալները օգտվում են պատժա-կատարողական հիմնարկությունում գտնվելիս, ինչպես նաև չափորոշիչները, որոնց պետք է բավարարեն նման հիմնարկությունները: Բրոշյուրը վերաբերում է այնպիսի հարցերի, ինչպիսիք են կենցաղային պայմանները, սնունդը, առողջությունը, կրթությունը եւ աշխատանքը, դիմումներ եւ բողոքներ ներկայացնելու կարգը, խրախուսումը, կարգապահությունը, ազատման հիմունքները: Վարչության պարտավորությունների հետ միասին, բրոշյուրում տրված են դատապարտյալի վարքի կանոնները: Բացի դրանից, բրոշյուրին կցված են տարբեր տեսակի դիմումի նմուշներ, որոնք կարող են դատապարտյալին հարկավոր լինել: Բրոշյուրի վերջում նույնպես տրված է տեղեկատվություն մեղադրյալ անչափահասի իրավունքների վերաբերյալ:

Բրոշյուրի վերջում տրված է նաև տեղեկատվություն մեղադրյալների իրավունքների վերաբերյալ:

Մեղադրյալն այն անձն է, որի նկատմամբ գոյություն ունի հիմնավորված ենթադրություն, որ նա կատարել է Վրաստանի Քրեական Օրենսդրությամբ նախատեսված հանցանք, թերեւս, դատարանը չի կայացրել նրա նկատմամբ մեղադրական վճիռ: Մեղադրական վճռի կայացումից հետո անձը դառնում է դատապարտյալ:

Կիսով բաց տեսակի հիմնարկությունն առանձնահատուկ պաշտպանված, զինված պաշտպանությամբ ապահովված, հատուկ պաշտպանական արգելափակոցներով շրջապատված հիմնարկություն է, որտեղ ապահովված է դատապարտյալների մշտական հսկողությունը: Նշված տեսակի հիմնարկությունում դատապարտյալները տեղավորված են ընդհանուր կացարաններում, որտեղ նրանց կամ այլ անձանց անվտանգության շահերից ելնելով եւ հիմնարկության կանոնադրությի պահանջների պաշտպանության նպատակով, կարելի է իրականացնել տեսողական կամ էլեկտրոնային հսկողություն: Վարչությունը, բացի Վրաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերից, պարտավոր է զգուշացնել մեղադրյալներին/դատապարտյալներին ստուգման եւ հսկողության տեխնիկական միջոցների կիրառման վերաբերյալ:

Կիսով բաց տեսակի հիմնարկությունում դատապարտյալները կարող են անկախ տեղաշարժվել հիմնարկության տարածքում, սակայն գիշերվա ժամերին դատապարտյալների տեղաշարժը ընդհանուր կացարանից դուրս արգելված է:

Կանանց հատուկ հիմնարկությունը՝ հավասարեցված է կիսով բաց տեսակի հիմնարկությանը, բացի բացառություն ներկայացնող դեպքերից:

Փակ տեսակի հիմնարկությունը առանձնահատուկ պաշտպանված, ինչպես զինված պաշտպանությամբ ապահովված, այնպես էլ ազդանշանային համակարգով սարքավորված, հատուկ պաշտպանական արգելափակոցներով շրջապատված հիմնարկություն է, որտեղ ապահովված է դատապարտյալների մշտական հսկողությունը:

Փակ տեսակի հիմնարկությունում դատապարտյալները տեղավորված են հատուկ խցերում, որտեղ, նրանց կամ այլ անձանց անվտանգության շահերից ելնելով եւ հիմնարկության կանոնադրույթի պահանջների պաշտպանության նպատակով, կարող է իրականացվել տեսողական կամ էլեկտրոնային հսկողություն:

Դատապարտյալների կենցաղային պայմանները

Բնակելի տարածք.

Այն պետք է համապատասխանի սանիտարա-հիգիենիկ նորմերին եւ ապահովի դատապարտյալի առողջության պահպանումը:

Այն պետք է ունենա պատուհան, որը ապահովի բնական լուսավորությունը եւ օդափոխությունը:

Տարածքը պետք է ապահովված լինի ջեռուցմամբ:

Դատապարտյալ կանանց համար այն չպետք է լինի 3 քառ. մետրից պակաս:

Կիսով բաց տեսակի ազատազրկման հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալների համար այն չպետք է լինի 2 քառ. մետրից պակաս:

Փակ տեսակի հիփսարկությունում տեղավորված դատապարտյալների համար այն չպետք է լինի 2,5 քառ. մետրից պակաս:

Անհրաժեշտության դեպքում, ազատագրկման հիփսարկությունում սարքավորվում է **հատուկ բաժանմունք** հղի կանանց եւ երեխաների համար: Մոր միջնորդությամբ, հոգաբարձության եւ խնամակալության մարմինների թույլտվությամբ եւ վարչության համաձայնությամբ, կարելի է մոր եւ մինչեւ 3 տարեկան երեխայի համար ստեղծել միասին բնակության պայմաններ:

Հիգիենա.

Դատապարտյալը պետք է հնարավորություն ունենա բավարարելու բնական ֆիզիոլոգիական պահանջները եւ պահպանելու անձնական հիգիենան առանց պատիվը եւ արժանապատվությունը վարկաբեկելու:

Դատապարտյալը պետք է ապահովված լինի շաբաթական երկու անգամ ցնցուղ ընդունելու եւ առնվազն ամիսը մեկ անգամ վարսավիրանոցային ծառայությունից օգտվելու հնարավորությամբ:

Վարչությանն արգելվում է պահանջել դատապարտյալից մազերը լրիվությամբ սափրել, եթե գոյություն չունի բժշկի պահանջ կամ հիգիենիկ անհրաժեշտություն:

Դատապարտյալն անձնական օգտագործման համար պետք է ունենա մահիճ եւ սպիտակեղեն, որը նրան պետք է փոխանցվի մաքուր եւ անփսաս վիճակում: Վարչությունը պետք է ապահովի սպիտակեղենի մաքրությունը:

Այն դեպքում, եթե դատապարտյալը չունի անձնական հագուստ, վարչությունն ապահովում է նրան սեզոնին համապատասխան հատուկ հագուստով, որն իր ձեռով չպետք է վարկաբեկի մարդու արժանապատվությունը: Անհրաժեշտության դեպքում նրան տրվում է աշխատանքային հագուստ:

Մտունդ

Դատապարտյալը պետք է ապահովված լինի ամենօրյա երեք անգամվա սննդով: Մտունդը պետք է պարունակի մարդու կյանքի եւ առողջության համար անհրաժեշտ բաղադրիչներ:

Դատապարտյալն անսահմանափակ քանակությամբ պետք է ունենա խմելու մաքուր ջուր:

Դատապարտյալն իրավունք ունի հավելյալ, 500 լարիի սահմաններում, ձեռք բերել սննդամթերք հիմնարկությանը կից գործող խանութում կամ ստանալ ծանրոցով, պատժա-կատարողական հիմնարկության նախագահի հատուկ հրամանում տրված ցանկի շրջանակներում:

Դիտողություն. Արգելված է դատապարտյալին պատժելու նպատակով կրճատել սննդի կալոբիականությունը:

Սննդամթերքի ստացում

Դատապարտյալն իրավունք ունի ծանրոցի տեսքով ստանալ հավելյալ սննդամթերք եւ առաջնային գործածության առարկաներ, սակայն դրա համար անհրաժեշտ է պատժա-կատարողական դեպարտամենտի նախագահի թույլտվությունը:

Առողջություն

Ազատագրվման հիմնարկություն հասնելուն պես դատապարտյալն անցնում է բժշկական ստուգում, ինչի մասին կազմվում է տեղեկանք, որը պահվում է դատապարտյալի անձնական գործում:

Դատապարտյալի առողջական վիճակը ստուգվում է տարեկան գոնե մեկ անգամ:

Հիմնարկության բժշկական բաժանմունքը դատապարտյալին ապահովում է նրա համար անհրաժեշտ հետազոտություններով եւ բուժմամբ: Դատապարտյալը կարող է հավելյալ դեղորայք ձեռք բերել հիմնարկությանը կից գործող դեղատանը:

Դատապարտյալը կարող է սեփական միջոցներով հրավիրել անձնական բժիշկ, դրա համար նա կամ նրա վստահված անձը գրավոր պետք է դիմի պատժա-կատարողական նախարարության բժշկական դեպարտամենտի պետին: Դեպարտամենտի պետի մերժումը պետք է լինի պատշաճորեն հիմնավորված:

Բուժում հիմնարկությունից դուրս

Դատապարտյալին ախտաբանական հետազոտությունների կամ/եւ բուժման նպատակով կարող են տեղափոխել.

- Դատապարտյալների եւ մեղադրյալների բուժման հիմնարկություն,
- Տուբերկուլյոզով տառապող դատապարտյալների բուժական հիմնարկություն
- ընդհանուր պրոֆիլի հիվանդանոց

Դրա համար անհրաժեշտ է. բժշկական դեպարտամենտի պետի որոշումը, որն ընդունվում է հիմնարկության բժշկի միջնորդության հիման վրա:

Կանանց կալանքի եւ կիսով բաց ազատագրկման խառը տիպի հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալներին դատապարտյալների եւ մեղադրյալների բուժական հիմնարկություն կարելի է տեղափոխել միայն հետազոտություն անցկացնելու նպատակով:

Դատապարտյալի կրթությունը եւ աշխատանքը

Կրթությունը

Պարտադիր է դատապարտյալներին տալ նախնական եւ բազային կրթություն:

Դատապարտյալներն իրավունք ունեն ստանալու **ընդհանուր եւ մասնագիտական** կրթություն, դրա համար հիմնարկության վարչությունը պարտավոր է ստեղծել համապատասխան պայմաններ:

Դատապարտյալի համար, որը չի տիրապետում Վրաստանի պետական լեզվին, պետք է ստեղծվեն պայմաններ այն տիրապետելու համար:

Վարչությունը պարտավոր է.

Հիմնարկությունում ստեղծել գրադարան, որտեղ պետք է լինի ինչպես կրթական գրականություն, այնպես էլ դատապարտյալներին հասկանալի լեզվով ազատագրկման մասին Վրաստանի եւ միջազգային օրենսդրությունը:

Աշխատանք

Դատապարտյալին աշխատանքի մեջ ընդգրկումը, որպես օրենք, կատարվում է ազատագրկման հիմնարկության տարածքի վրա: Դատապարտյալի աշխատանքային զբաղմունքները հնարավոր է նաև հիմնարկության տարածքի վրա գոյություն ունեցող պետական կամ ոչպետական հիմնարկությունում:

Դատապարտյալներին աշխատավարձ փոխանցվում է անձնական բանկային հաշվի վրա:

Դատապարտյալն իրավասու է նշված գումարը, ըստ իր հայեցողության, ուղարկել մոտ բարեկամներին կամ իրեն ցանկալի այլ անձանց:

Հնարավոր է, որ դատապարտյալն աշխատի հիմնարկությունից դուրս, թերեւս միայն բացառիկ դեպքերում:

Հիմնարկությունից դուրս աշխատանքի կարգը կազմում է սահմանում է պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարը:

Արտաքին աշխարհի հետ կապի տեսակները

Արտաքին աշխարհի հետ կապի տեսակներն են. կարճատեւ ժամադրությունը, երկարատեւ ժամադրությունը, կարճատեւ բացակայությունը, հիմնարկությունը ժամանակավորապես թողնելը, գրագրությունը, տեսաժամադրությունը: - ეს აროს სიტყვა ვიდოპაომანო, აქ დავუმატე.

Կարճատև ժամադրություն

Կանանց հատուկ հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի 1 ամսվա ընթացքում ունենալ **3 կարճատև ժամադրություն:**

Կիսով բաց տեսակի հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի ունենալ **2 կարճատև ժամադրություն** 1 ամսվա ընթացքում, իսկ խրախուսման նպատակով՝ ամսեկան 1 հավելյալ կարճատև ժամադրություն:

Փակ տեսակի հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի 1 ամսվա ընթացքում ունենալ **1 կարճատև ժամադրություն**, իսկ խրախուսման ձևով՝ ամսեկան 1 հավելյալ կարճատև ժամադրություն:

Կարճատև ժամադրությունն ի նկատի ունի դատապարտյալի հանդիպում իր մոտ բարեկամների եւ այլ անձանց¹ հետ մեկից մինչև երկու ժամ ժամկետով:

Կարճատև ժամադրությունը, բացի Վրաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերից, ընթանում է վարչական ներկայացուցչի միայն տեսողական հսկողությամբ: Հսկողությունը պետք է իրականացվի առանց դատապարտյալի հարգանքն ու արժանապատվությունը վարկաբեկելու:

Ընթացակարգ

Կարճատև ժամադրության պահանջի վերաբերյալ վարչությունը գրավոր պետք է տեղեկացված լինի 5 օրով շուտ:

Վարչությունը կարճատև ժամադրություն պահանջելու վերաբերյալ հայտ ընդունելուց 5

¹ (որդին, ամուսինը, ծնողը (որդեգորդը), որդեգիրը եւ նրա սերունդը, թոռը, քույրը, եղբայրը, քրոջորդին, եղբորորդին եւ նրանց զավակները, տատը եւ պապը, տատի հայր-մայրը եւ պապի հայր-մայրը (ինչպես մոր, այնպես էլ հոր կողմից), մոր եղբայրը, հոր եղբայրը, մորաքույրը, հորաքույրը, հորեղբոր որդին, մորաքրոջ որդին եւ հորաքրոջ որդին, ինչպես նաև այն անձը, ում հետ ապրում եւ վարում էր ընդհանուր տնտեսություն վերջին 2 տարվա ընթացքում մինչև կալանքի/ազատագրվման հիմնարկություն ընկնելը)

օրից ոչ ուշ ապահովում է կարճատև ժամադրության կազմակերպումը: Եթե գոյություն ունի ժամադրությունը մերժելու մոտիվացված հիմք, դիմողին այդ մասին պետք է տեղեկացնել դիմումը մտցնելու օրն եւեթ:

Ուշադրություն. Մեղադրյալին, իր գրավոր խնդրանքի հիման վրա, կարելի է կարճատև ժամադրությունը փոխարինել հեռախոսազրույցով:

Երկարատև ժամադրություն²

Կին դատապարտյալն իրավունք ունի, 1 տարվա ընթացքում ունենալ 2 երկարատև ժամադրություն, իսկ խրախուսման ձևով տարեկան 2 հավելյալ երկարատև ժամադրություն:

Կիսով բաց տեսակի հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի 1 տարվա ընթացքում ունենալ 2 երկարատև ժամադրություն, իսկ խրախուսման ձևով տարեկան 2 հավելյալ երկարատև ժամադրություն:

Երկարատև ժամադրություն չի տրվում **փակ** տեսակի հիմնարկությունում գտնվող դատապարտյալին, բացի անժամկետ ազատազրկված դատապարտյալից, ինչպես նաև այն դատապարտյալին, որը գտնվում է կարանտինային ռեժիմում, ստանձնել է կարգապահական պատասխանատվություն կամ/եւ սահմանվել է վարչական կալանք:

Անժամկետ ազատազրկման դատապարտյալին, նրա գրավոր խնդրանքի հիման վրա, կարելի է տալ երկարատև ժամադրության իրավունք:

Անժամկետ ազատազրկման դատապարտյալը, որը պատիժը կրում է փակ տեսակի ազատազրկման

² Երկարատև ժամադրությունների հետ կապված հարցերը կարգավորվում են Վրաստանի ձերբակալության օրենսդրությամբ եւ Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի 2011 թվականի մարտի 18-ի № 42 հրամանով «Դատապարտյալների հետ երկարատև ժամադրության իրականացման կարգի մասին»

հիմնարկությունում, իրավունք ունի ունենալ 1 տարվա ընթացքում 2 երկարատեւ ժամադրություն, իսկ խրախուսման ձեռով՝ տարեկան 2 հավելյալ երկարատեւ ժամադրություն:

Երկարատեւ ժամադրությունը ենթադրում է դատապարտյալին՝ որոշված անձանց հետ միասին, հիմնարկության տարածքում, դրա համար հատուկ առանձնացված սենյակում, ապրել առավելագույնս 24 ժամ:

Ընթացակարգ

Երկարատեւ պայմանի պահանջի վերաբերյալ դիմում վարչությանը պետք է ներկայացվի 2 շաբաթ շուտ: Դիմումի հետ միասին անձինք, ովքեր մտադիր են հանդիպել դատապարտյալի հետ, վարչությանը պետք է ներկայացնեն ազգակցությունը հաստատող փաստաթուղթ:

Համաձայնության դեպքում, հիմնարկության տնօրենը պետք է ապահովի երկարատեւ ժամադրությունը դիմումն ընդունելուց 2 շաբաթից ոչ ուշ: Մերժման դեպքում, դիմողին մոտիվացման հիմքը պետք է տեղեկացվի 10 օրվա ժամկետում:

Վճարը՝ երկարատեւ ժամադրության արժեքն է 60 լարի, որի վճարումը պետք է կատարվի ժամադրության նախորդ աշխատանքային օրը:

Անսահմանափակ հանդիպումներ

Դատապարտյալն իրավունք ունի անսահմանափակ հանդիպել.

- Ժողովրդական պաշտպանին կամ նրա լիազորի հետ,
- Փաստաբանի հետ

Փաստաբանի հետ հանդիպումը տեղի է ունենում առանց որևէ միջամտության եւ գրաքննության:

Հիմնարկության աշխատակիցները կարող են հանդիպումը տեսողական զննել, անթույլատրելի է գրույցը ունկնդրել եւ ձայնագրել:

Ժողովրդական պաշտպանի կամ նրա լիազորի հետ հանդիպումը գաղտնի է եւ պետք է իրականանա առանց տեսողական զննման, ունկնդրման եւ ցանկացած այլ տեսակի վերահսկողության:

Օտար երկրի եւ քաղաքացիություն չունեցող անձանց հավելյալ երաշխիքները

Դատապարտյալը, որն օտար երկրի քաղաքացի է, իրավունք ունի, անսահմանափակորեն հանդիպել իր երկրի հյուպատոսության ներկայացուցչին կամ այն երկրի իրավասու դիվանագիտական ներկայացուցչին, որը Վրաստանում համատեղում է իր երկրի շահերի պաշտպանությունը:

Տեսաժամադրություն

Դատապարտյալն իրավունք ունի օգտվել տեսաժամադրությունից ցանկացած անձի հետ: Դատապարտյալի տեսաժամադրությունից օգտվելու իրավունքը սահմանափակվում է կարգապահության պատասխանատվության գործողության, վարչական կալանքի կամ ազատազրկման հիմնարկությունում առանձնահատուկ պայմաններ մտցնելու ժամանակաշրջանում:

Արժողությունը – տեսաժամադրության արժեքն է 15 օրի:

Տեսաժամադրությունից օգտվելու իրավունք ունի ամեն դատապարտյալ, բացի առանձնահատուկ ծանր հանցագործության համար դատապարտվածից եւ առանձնահատուկ վտանգավոր անձանցից, որոնց անձնական հատկանիշները, քրեական հեղինակությունը, հանցանք գործելու մոտիվը, առաջացած արդարությանը հակադրվող հետեվանքները կամ ազատազրկման հիմնարկությունում դրսևտորած վարքը նշանակալի վտանգ են ստեղծում ազատազրկման հիմնարկությանը եւ դրա շուրջը գտնվողների անվտանգությանը:

Դիտողություն. Հիմնարկությունում տեսաժամադրության կազմակերպումն իրականացվում է փուլ առ փուլ:

Հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալ

Հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալ **հնարավոր է**, եթե.

- դատապարտյալի նկատմամբ չի գործում կարգապահական պատիժ կամ վարչական կալանք, եւ
- Կրել է.
 - Նվազ ծանր հանցագործության համար ազատազրկման ժամկետի առնվազն մեկ երրորդը,
 - Ծանր հանցագործության համար ազատազրկման ժամկետի առնվազն կեսը,
 - Առանձնապէս ծանր հանցագործության համար ազատազրկման ժամկետի առնվազն երկու երրորդը:

Դատապարտյալը, ով պատիժը կրում է **կիսով բաց** տեսակի հիմնարկությունում, իրավունք ունի, տարեկան երկու անգամ օգտվել ազատազրկման հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալու իրավունքից:

Հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալ **հնարավոր է**, եթե՝

- Դատապարտյալի նկատմամբ չի գործում կարգապահական պատասխանատվություն կամ վարչական կալանք
- եւ
- Կրել է՝
 - Նվազ ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն կեսը,
 - Ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երկու երրորդը,

- Առանձնապես ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երեք չորրորդը:

Կին դատապարտյալներն իրավունք ունեն տարեկան 2-անգամ, իսկ հղի կանայք եւ մինչեւ 3 տարեկան երեխաների մայրերը՝ տարեկան երեք անգամ օգտվել հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալու իրավունքից: Կարճատեւ դուրս գալու տեւողությունը չպետք է գերազանցի 5 օրվան, որի մեջ մտնում է նաեւ դատապարտյալի մինչեւ նշանակման վայր ուղեւորության ժամանակը:

Հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալ **հնարավոր է**, եթե.

- դատապարտյալի նկատմամբ չի գործում կարգապահական պատիժ կամ վարչական կալանք, եւ
- Կրել է.
 - Նվազ ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն կեսը,
 - Ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երկու երրորդը,
 - Առանձնապես ծանր հանցագործության համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երեք քառորդը:

Դատապարտյալին, ով պատիժը կրում է **փակ** տեսակի հիմնարկությունում, հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալու իրավունք տալիս է դեպարտամենտի նախագահը, դրա հետ միասին, եթե դատապարտյալը փակ տեսակի հիմնարկությունում տեղավորված է.

- ա) Տնտեսական ծառայությունում հաշվեգրման պատճառով,
- բ) անձնական անվտանգության նպատակներից ելնելով,
- գ) վարակիչ ինֆեկցիոն հիվանդությունների պատճառով:

Ընթացակարգ

Հիմնարկությունից կարճատե դուրս գալու կապակցությամբ որոշուժն ընդունում է դեպարտամենտի նախագահը: Դրա համար անհրաժեշտ է դատապարտյալը, նրա պաշտպանը/օրինական ներկայացուցիչը կամ մոտ բարեկամը միջնորդությամբ դիմի դեպարտամենտի նախագահին: Միջնորդությունում պետք է նշվի կարճատե դուրս գալու մոտիվը եւ տեղը, որտեղ դատապարտյալը պետք է անցկացնի այդ ժամանակամիջոցը:

Դեպարտամենտի նախագահը **ի նկատի է առնում** դատապարտյալի անձնավորությունը, ընտանեկան վիճակը, դատապարտյալի կողմից կատարված հանցանքի ծանրությունը, հանցագործության վայրը, այլ կարեւոր հանգամանքներ, որոնք դատապարտյալին բնութագրում են դրական կամ բացասական:

Ապահովագրական միջոցառման տեսքով դեպարտամենտի նախագահը կարող է կիրառել հետեւյալ միջոցառումները միասին կամ առանձին-առանձին.

- ա) գրավադրություն – առնվազն 2000 լարիի,
- բ) անձնական պատասխանատվություն,
- գ) Էլեկտրոնային վերահսկողության (մոնիտորինգի) հնարավորություն:

Հիմնարկությունից ժամանակավոր բացակայություն

Վարչությունը կարող է իրավունք տալ դատապարտյալին, **առանձնահատուկ, անձնական հանգամանքների** հետ կապված, ժամանակավորապես, 3 օրից ոչ ավելի, թողնել ազատագրկման հիմնարկությունը, եթե ստացվել է տեղեկություն նրա մոտ բարեկամի մահվան կամ կյանքի համար վտանգավոր հիվանդության վերաբերյալ:

Ընթացակարգ

Հիմնարկությունը կարճատեւ թողնելու կապակցությամբ որոշումն ընդունում է դեպարտամենտի նախագահը հիմնարկության տնօրենի ներկայացման հիման վրա: Դրա համար անհրաժեշտ է դատապարտյալը, նրա պաշտպանը/օրինական ներկայացուցիչը կամ մոտ բարեկամը միջնորդությամբ դիմի դեպարտամենտի նախագահին:

Միջնորդության մեջ պետք է նշվի կարճատեւ բացակայության մոտիվը եւ տեղը, որտեղ դատապարտյալը պետք է անցկացնի այդ ժամանակաշրջանը:

Որոշում ընդունելու ժամանակ **ի նկատի է առնվում** դատապարտյալի անձնավորությունը եւ նրա կողմից կատարված հանցանքի ծանրությունը:

Դատապարտյալի՝ ազատագրկման հիմնարկությունից կարճատեւ դուրս գալու ժամկետը պաշտպանելու, ստանձնած պարտականությունները ճիշտ եւ բարեխղճորեն կատարելու դեպքում գրավի տեսքով մտցված դրամական գումարը 2 շաբաթվա ժամկետում կվերադառնա այն մտցնողին:

Գրագրություն

Դատապարտյալն իրավունք ունի անսահմանափակ թվով ուղարկել եւ ստանալ նամակներ սեփական ծախսով: Վարչությունը պարտավոր է, պահանջի դեպքում, դատապարտյալին ապահովել գրելու միջոցներով եւ թղթով:

Վարչության որոշմամբ կարող է ստուգվել ազատագրկման հիմնարկությունում գտնվող դատապարտյալի թղթակցությունը:

Ուշադրություն: Տեսողական (արտաքին) ստուգման ենթակա չէ որոշված հասցեատերերին³ ուղարկված պահանջը եւ բողոքը:

Ծանրոցներ

Դատապարտյալն իրավունք ունի ստանալ կամ ուղարկել ծանրոց առաքում մոտ բարեկաճներին, իսկ վարչության թույլտվությամբ՝ այլ անձանց:

Հեռախոսագրույցներ

Կին դատապարտյալն իրավունք ունի 1 ամսվա ընթացքում սեփական ծախսով ունենալ 4 հեռախոսագրույց, յուրաքանչյուրը՝ 15 րոպեից ոչ ավելի, իսկ խրախուսման ձևով, սեփական ծախսով՝ ամսեկան 1 հավելյալ հեռախոսագրույց՝ 15 րոպեից ոչ ավելի:

Կիսով բաց տեսակի ազատազրկման հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի 1 ամսվա ընթացքում սեփական ծախսով ունենալ 3 հեռախոսագրույց, յուրաքանչյուրը՝ 15 րոպեից ոչ ավելի, իսկ խրախուսման ձևով, սեփական ծախսով՝ ամսեկան 1 հավելյալ հեռախոսագրույց՝ 15 րոպեից ոչ ավելի:

Փակ տեսակի ազատազրկման հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալն իրավունք ունի 1 ամսվա ընթացքում սեփական ծախսով ունենալ 2 հեռախոսագրույց, յուրաքանչյուրը՝ 15 րոպեից ոչ ավելի, իսկ խրախուսման ձևով, սեփական ծախսով՝ ամսեկան 1 հավելյալ հեռախոսագրույց՝ 15 րոպեից ոչ ավելի:

³ Վրաստանի նախագահը, Վրաստանի խորհրդարանի նախագահը, Վրաստանի խորհրդարանի անդամը, դատարանը, մարդու իրավունքների Եվրոպայի դատարանը, միջազգային կազմակերպությունը, որը ստեղծված է Վրաստանի խորհրդարանի կողմից վավերացված մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտի միջազգային պայմանագրերի հիման վրա, Վրաստանի նախարարությունը, դեպարտամենտը, Վրաստանի ժողովրդական պաշտպանը, պաշտպանը, դատախազը

Արգելված է ազատագրկման հիմնարկությունում տեղավորված դատապարտյալների միջև հեռախոսային գրույցը: Դատապարտյալի հեռախոսագրույցն իրականացվում է վարչության վերահսկողությամբ:

Բողոք

Դատապարտյալն իրավունք ունի բողոք մտցնել ինչպես անհատապես, այնպես էլ խմբով: Բողոքի հասցեատերը կարող է լինել հիմնարկության տնօրենը, պատժա-կատարողական դեպարտամենտի նախագահը, ժողովրդական պաշտպանը, գլխավոր դատախազությունը կամ, ըստ դատապարտյալի տեսակետի, ցանկացած այլ մարմին կամ պաշտոնյա անձ: Վարչությունը պարտավոր է մտած բողոքը, ընդունելուց 48 ժամվա ժամկետում ուղարկել հասցեատիրոջը:

Հիմնարկության տնօրենը բողոքը քննարկում է այն ստանալուց 5 օրվա ընթացքում: Դեպարտամենտի նախագահը բողոքը քննարկում է այն ստանալուց 10 աշխատանքային օրվա ժամկետում: Առանձնահատուկ դեպքում նրանք երկուսն էլ կարող են բողոքը քննարկելու ժամկետը երկարաձգել 1 ամսից ոչ ավելի, ինչի մասին էլ դիմողին անհապաղ տեղեկացվում է բանավոր կամ գրավոր ձևով:

Դիտողություն: Բողոքի հասցեատիրոջը որոշելու կամ այլ տեխնիկական հարց կարգավորելու նպատակով դատապարտյալն իրավունք ունի պահանջել հիմնարկության սոցիալական բաժնի աշխատողի խորհրդատվությունը:

Վարձապահություն, պատասխանատվություն և խրախուսում

Դատապարտյալը պարտավոր է.

- Ենթարկվել Վրաստանի Օրենսդրությամբ սահմանված բանտարկություն և ազատագրկում կրելու կանոններին և պայմաններին,

- Կատարել իր վրա դրված պարտականությունները եւ վարչության օրինական պահանջները,
- Պաշտպանել հիմնարկության կանոնադրույթը եւ կատարել վարչության օրինական պահանջները,
- Պաշտպանել անձնական հիգիենան, մաքուր եւ կարգին պահել հագուստը, անկողինը եւ բնակության տեղը:

Դատապարտյալին արգելվում է.

- Խախտել՝ սանիտարա-հիգիենիկ նորմերը,
- Խախտել՝ հակահրդեհային անվտանգության կանոնները,
- Ցուցաբերել դիմադրություն՝ հիմնարկության ծառայողներին եւ այլ անձանց նրանց կողմից ծառայողական պարտականությունները կատարելիս,
- Կատարել կանխամտածված արարք, որը վտանգ է ստեղծում այլ անձի կյանքին կամ/ եւ առողջությանը, ինչպես նաեւ վարկաբեկել այլ անձի արժանապատվությունը եւ անձեռնմխելիությունը,
- Վնասել/ավերել հիմնարկության կամ այլ անձի ունեցվածքը, այդ թվում փոփոխելով դրա տեսողական կողմը,
- Առանցթույլտվության հատել հիմնարկության կողմից որոշված տեղաշարժի սահմանափակումները/ սահմանները,
- Հիմնարկության տարածքի վրա շահ բերելու նպատակով գործունեությունը՝ առանց վարչության թույլտվության,
- Հիմնարկության տարածքի վրա տեղադրված սարքավորումների/համակարգերի գործառույթներին վիջամտությունը առանց վարչության թույլտվության, շենք-կառույցների փաստումը եւ գործառույթներում ինքնակամ փոփոխություններ մտցնելը,
- Հիմնարկության տարածքի վրա արգելված իր պատրաստելը, ունենալը կամ օգտվելը դրանից,
- Աղմուկ կամ այլ տեսակ արարք, որը խախտում է կարգապահությունը եւ խանգարում է

հիմնարկության նորմալ գործունեությանը,

- Անօրեն ձեռք մեկուսարանից մեկուսարան կամ հիմնարկությունից դուրս փոխանցել ցանկացած տեսակի տեղեկատվություն,
- Խախտել հիմնարկության կանոնադրույթը, հիմնարկությունում սահմանված օրվա ռեժիմը եւ Վրաստանի Օրենսդրությամբ սահմանված այլ նորմերը:

Կարգապահական պատասխանատվություն

Դատապարտյալը կարգապահական պատասխանատվության կենթարկվի այն արարքի համար, որը խախտում է հիմնարկության կանոնադրույթը, զիստ է հասցնում կարգապահությանը եւ անվտանգությանը եւ չի պարունակում հանցանքի նշաններ:

Կարգապահական խախտման հետեւանք է դատապարտյալի կարգապահական պատասխանատվությունը: Կարգապահական միջոցներ ձեռնարկելու մասին որոշում ընդունելու իրավունք ունի հիմնարկության տնօրենը կամ նրա կողմից լիազորված անձը: Կարգապահական խախտման համար կիրառված պատասխանատվությունը պետք է լինի գործած արարքին համամասնական:

Կարգապահական պատասխանատվության տեսակներ են.

- Զգուշացում,
- Նկատողություն,
- Աշխատելու իրավունքի սահմանափակում 6 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Թույլատրված իրերից օգտվելու իրավունքի սահմանափակում 6 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Ծանրոց եւ առաքում ստանալու սահմանափակում 6 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Խուցատիպ բնակելի կացարան փոխադրում մինչեւ 6 ամիս ժամկետով,
- Մենախցում տեղավորել մինչեւ 20 ժամկետով:
- Հեռախոսագրույցի իրավունքի սահմանափակում 3 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,

- Անձնական բնույթի թղթակցության ընդունել-առաքելու իրավունքի սահմանափակում 3 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Կալանքի/ազատագրկման հիմնարկության տարածքի վրա գոյություն ունեցող խանութից օգտվելու իրավունքի սահմանափակում 3 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Դրամական առաքում ընդունել-ուղարկելու իրավունքի սահմանափակում 3 ամսից ոչ ավելի ժամկետով,
- Հասանելիք կարճատեւ ժամադրության արգելում տարեկան 6-անգամից ոչ ավելի:

Հղի կանանց, մանկահասակ երեխաների մայրերի եւ 65 տարին լրացած դատապարտյալների նկատմամբ չի կիրառվում խուցատիպ բնակելի կացարան փոխադրելը մինչեւ 6 ամիս ժամկետով եւ մենախցում տեղավորելը:

Խրախուսում

Օրինակելի վարվելակերպի եւ գործունեության նկատմամբ բարեխիղճ վերաբերմունքի դեպքում կիսով բաց տեսակի ազատագրկման հիմնարկության, կանանց հիմնարկության եւ անչափահասների հիմնարկության վարչությունը իրավասու է դատապարտյալի նկատմամբ կիրառել խրախուսման հետեւյալ ձեւերը.

- Հայտնել շնորհակալություն,
- Ժամկետից շուտ հանել կարգապահական պատիժը ,
- Հավելյալ կարճատեւ ժամադրություն,
- Հիմնարկությունից հավելյալ կարճատեւ դուրս գալ,
- Օգտվել անձնական հեռուստացույցից կամ ռադիոընդունիչից,
- Հավելյալ երկարատեւ ժամադրություն:
- Հավելյալ հեռախոսագրույց:
- Հավելյալ տեսա-ժամադրություն:

Օրինակելի վարվելակերպի եւ գործունեության նկատմամբ բարեխիղճ վերաբերմունքի դեպքում փակ տեսակի ազատազրկման հիմնարկությունների վարչությունն իրավասու է դատապարտյալի նկատմամբ կիրառել խրախուսման հետեւյալ ձեւերը.

- Հայտնել շնորհակալություն,
- Դեպարտամենտի նախագահի առջեւ միջնորդել կիսով բաց տիպի ազատազրկման հիմնարկություն տեղափոխելու մասին,
- Ժամկետից շուտ հանել կարգապահական պատիժը ,
- Հավելյալ հեռախոսազրույց,
- Հիմնարկության տնօրենի կողմից պատիժը կրելուց պայմանական ժամկետից շուտ ազատման միջնորդություն ներկայացնել,
- Անձնական հեռուստացույցից, համակարգչից կամ ռադիոընդունիչից օգտվել,
- Հավելյալ կարճատեւ ժամադրություն,
- Հավելյալ երկարատեւ ժամադրություն (անժամկետ ազատազրկման դատապարտյալի նկատմամբ):
- Հավելյալ տեսա-ժամադրություն:

Հիմնարկությունից ազատվելու կարգը եւ հիմունքները

Դատապարտյալը ազատազրկման հիմնարկությունից կարող է ազատվել հետեւյալ հանգամանքների դեպքում.

- Պատիժը կրելուց հետո,
- Պատիժը կրելուց պայմանական ժամկետից շուտ ազատվելիս,
- Պատժի չկրած մասը ավելի թեթեւ տեսակի պատժով փոխարինելիս,
- Դատավճիռը օրենքով սահմանված կարգով փոխելու կամ վերացնելու պատճառով,
- Համաներմամբ կամ ներուս շնորհելով,

- Հիվանդության կամ տարեց հասակի պատճառով, Վրաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում,
- Դատարանի կողմից դատավճռի գործադրումը տարկետելու դեպքում:

Հիմնարկությունից դատապարտյալը ազատվում է պատժի կրումը ավարտվելու օրվա նախորդ օրը: Եթե ազատվելու օրը համընկնում է ոչաշխատանքային կամ հանգստյան օրվա հետ, դատապարտյալը ազատվում է նախորդ աշխատանքային օրը: Ազատվելիս դատապարտյալին տրվում է համապատասխան տեղեկանք հիմնարկությունից ազատվելու մասին, վերադարձվում են անձնական իրերը եւ հագուստը, որը պահվում էր վարչությունում, նույնպես տրվում է անձնական հաշվի վրա հավաքված գումարը լրիվությամբ օգտագործելու իրավունք:

Պայմանական ժամկետից շուտ ազատվել և պատիժը թեթև տեսակի պատժով փոխարինել

Դատապարտյալի պատժա-կատարողական հիմնարկությունում պատիժը կրելուց պայմանական ժամկետից շուտ ազատվելու եւ պատժի չկրած մասը ավելի թեթև տեսակի պատժով փոխարինելու հետ կապված հարցերը քննարկում է **տեղական խորհուրդը**⁴, որը պարտավոր է, անչափահաս դատապարտյալին պայմանական ժամկետից շուտ ազատելու հարցը քննարկել ամեն 3 ամիսը մեկ: Խորհրդի բացասական որոշումը կարելի է մեկ անգամ բողոքարկել դատարանում:

Տեղական խորհուրդը որոշում ընդունելիս ի նկատի է ունենում հետևյալ պարագաները.

- Հանցանքի բնույթը,
- Դատապարտյալի վարքը,
- Դատապարտյալի անցյալը,
- Ընտանեկան պայմանները,
- Դատապարտյալի անհատականությունը

⁴ Խորհրդի անդամները նշանակվում են նախարարի հրամանով, նախարարության մշտական գործող հանձնաժողովի համաձայնությամբ

Կանանց հատուկ, կիսով բաց տեսակ եւ փակ տեսակ հիմնարկություններում տեղավորված դատապարտյալին պատիժը կրելուց պայմանական ժամկետից շուտ ազատելու համար անհրաժեշտ է, որ նա փաստացի արդեն կրած լինի.

- Նվազ ծանր հանցանքի համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն կեսը,
- Ծանր հանցանքի համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երկու երրորդը,
- Առանձնապես ծանր հանցանքի համար պատասխանատվության պատժի՝ ազատազրկման ժամկետի առնվազն երեք քառորդը,
- Երեք քառորդը պատժի, որը նշանակված էր անձին, ում նախկինում պայմանական ժամկետից շուտ ազատել են եւ պայմանական ժամկետից շուտ ազատումը վերացվել է այս Հոդվածի 5-րդ մասի հիման վրա,
- Դատապարտյալը անժամկետ ազատազրկումը կրելուց կարող է ազատվել, եթե նա փաստորեն ազատազրկման մեջ եղել է 25 տարի

Հիվանդության կամ տարեց հասակի պատճառով, Վրաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում Հիվանդության կամ կարեց հասակի պատճառով դատապարտյալին պատժից ազատելու վերաբերյալ որոշումն ընդունում է հանձնաժողովը⁵:

Ընթացակարգ

Դիմումով հանձնաժողովին դիմելու իրավունք ունի.

- Դատապարտյալը,
- Դատապարտյալի օրինական ներկայացուցիչը,
- Հիմնարկության տնօրենը:

⁵ Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական հարցերով օգնության նախարարության եւ Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարության համատեղ մշտական գործող հանձնաժողով

Դիմումին պետք է կցվի դատապարտյալի հիվանդության պատմության քսերոպատճեն եւ դատապարտյալին ազատելու մասին բժշկական եզրակացությունը:

Հիվանդությունների ցանկ, որոնք կարող են դառնալ պատիժը տարկետելու կամ պատժից ազատելու հիմք.

1. Տուբերկուլյոզ
2. Չարորակ ուռուցքներ
3. Ճառագայթային հիվանդություն
4. Էնդոկրինային համակարգի հիվանդություններ
5. Հոգեկան խանգարումներ
6. Ներվային համակարգի եւ զգայական օրգանների հիվանդություններ
7. Սրտ-անոթային համակարգի հիվանդություններ
8. Ծնչառական ուղիների հիվանդություններ
9. Սննդի մարսողական համակարգի հիվանդություններ
10. Երիկամների հիվանդություններ
11. Ոսկրա-հոդային համակարգի եւ միացնող
12. Հյուսվածքային հիվանդություններ
13. Անատոմիական արատներ
14. Ձիավ/վարակ
15. Հեմատոլոգիական հիվանդություններ

Դիտողություն. Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարի 2003 թվականի մարտի 27-ի N72/ն հրամանը կոնկրետացնում է, թե՛ վերը նշված հիվանդության կոնկրետ որ ձևերն են հանդիսանում ազատման հիմք:

Ներում

Դատապարտյալին ներում շնորհելիս հնարավոր է ազատել, պատիժը կրելուց մասամբ ազատել եւ պատժի չկրած մասը փոխարինել ավելի թեթեւ պատժով:

Ներման միջնորդությունները գրանցվում են նախագահի վարչությունում, քննարկվում են ներում շնորհելու հանձնաժողովի⁶ կողմից եւ այնուհետեւ վերջնական որոշումը ընդունվում է Վրաստանի նախագահի կողմից:

Ներում շնորհելու միջնորդությունը մերժելու դեպքում, հանձնաժողովում քննարկելու համար կրկնակի անգամ խնդրանք կարելի է մտցնել միջնորդության բավարարումը մերժելու մասին հանձնաժողովի որոշումն ընդունելու օրվանից վեց ամիս հետո:

Անհրաժեշտ է դատապարտյալը միջնորդությամբ դիմի նախագահին: Նույնպես ցանկալի է կցել հետեւյալ փաստաթղթերը.

- Դատավճռի (դատավճիռների) պատճեն, որի հիման վրա անձը կրում է պատիժը, ինչպես նաեւ այն որոշումների պատճենները, որոնք կայացվել են վերադաս դատական աստիճանների կողմից դատավճռի (դատավճիռների) վերաբերյալ,
- Տեղեկանք դատապարտյալի առողջական վիճակի մասին,
- Տվյալներ հանցագործության հետեւանքով առաջացած Ֆսասի մասին,
- Տեղեկություններ դատապարտյալի կենսագրական տվյալների եւ նրա ընտանեկան վիճակի մասին,
- Տվյալներ ներում շնորհելու վերաբերյալ նախկինում ներկայացված միջնորդությունների եւ դրանց քննարկման մասին,
- Տվյալներ դատապարտյալի նկատմամբ համաներման կամ ներման ակտ կիրառելու վերաբերյալ,

⁶ Ներման հանձնաժողովի մեջ մտնում են Վրաստանի խորհրդարանի անդամներ, Վրաստանի ժողովրդական պաշտպանը, հասարակայնության ներկայացուցիչներ

- Տեղեկանք դատապարտյալի դատվածության մասին,
- Տվյալներ դատապարտյալի նկատմամբ պայմանական ժամկետից շուտ ազատելու եւ պատժի չկրած մասը ավելի թեթեւ տեսակի պատժով փոխարինելու մասին
- Դատապարտյալի բնութագիրը, տրված հիմնարկության ղեկավար անձանց կողմից:

Մեղադրյալներ

Մեղադրյալ անձինք, որպես օրենք, տեղավորվում են առանձին: Մեղադրյալները օգտվում են այն իրավունքներից, ինչ իրավունքներից դատապարտյալները, բացի բացառություն ներկայացնող դեպքերից: Մասնավորապես, մեղադրյալ անձինք չունեն իրավունք.

- Սեփական ծախսով վարել գրագրություն (բացի բողոքներից եւ դիմումներից),
- Ունենալ հեռախոսագրույց,
- Օգտվել կարճատեւ ժամադրությամբ:

Վերոնշյալ իրավունքներից մեղադրյալը կարող է օգտվել միայն քննիչի, դատախազի կամ դատարանի թույլտվությամբ:

Հավելվածներ

Հավելված №1

Այն իրերի, զարդերի, նյութերի եւ փաստաթղթերի ցանկը, որոնց պահելը եւ գործածելը արգելված է⁷

1. Քաղաքացիական շրջանառությունից հանված առարկաներ, իրեր եւ նյութեր:
2. Հրազեն եւ սառը զենքի ամեն տեսակ:
3. Տրանսպորտային միջոցներ:
4. Պայթուցիկ, թունավոր եւ հրազեն նյութեր:
5. Դրամ, արժեքավոր իրեր, արժեթղթեր:
6. Օպտիկական սարքեր:
7. Մննդամթերքներ, որոնք պահանջում են ջերմային մշակում (սուրճ-թեյից բացի), խմորիչ, շաքար:
8. Ալկոհոլային խմիչքների բոլոր տեսակները, գարեջուր:
9. Օծանելիք, օդեկոլոններ եւ սպիրտի վրա պատրաստված այլ նյութեր:
10. Բազմացնող սարքեր:
11. Դանակներ, այլ սուր եւ ծակող առարկաներ, այրիչներ:
12. Կացիններ, մուրճեր եւ այլ գործիքներ:
13. Խաղաթուղթ:
14. Լուսանկարչական սարքեր, ֆոտոնյութեր, քիմիկատներ, տեսախցիկներ:
15. Բջջային հեռախոսներ:
16. Ցանկացած փաստաթուղթ (Դատավճիռների եւ որոշումների պատճեններ, պահելու համար հանձնված փող, բացի իրերի եւ արժեքների ստացականից):
17. Տեղագրական քարտեզներ եւ կողմսացույցեր:
18. Անձանոթ նմուշի ռազմական եւ այլ ձեւի հազուստ եւ այս տեսակի հազուստի պատկանող վերնահագուստ, գլխարկներ եւ կոշիկ:
19. Գունավոր մատիտներ, ներկեր, պատճենահան թղթեր:

⁷ Հաստատված է Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի 2011 թվականի մայիսի 30-ի N°97 հրամանով

Հավելված №2

Այն առաջնային օգտագործման առարկաների, հիգիենիկ միջոցների, այլ իրերի եւ առարկաների ցանկը, որոնք թույլատրվում⁸ են ստանալ, պահել, օրինավոր գործածել եւ ձեռքբերել խանութում

1. Ծխախոտ եւ լուծկի:
2. Հագուստ, գլխարկ, կոշիկ եւ մեղադրյալի համար սահմանված նմուշի անկողնային իրեր:
3. Փոխնորդ (տաք եւ հասարակ):
4. Գուլպաներ, կոլգոտկաներ, տնային հողաթափիկներ, մարզական կոշիկ, թելեր, թիկնոցներ, սրբիչներ:
5. Ջուգարանային իրեր (գուգարանի եւ կենցաղային օճառ, ատամի խոզանակ, ատամնափոշի, ատամի մածուկ, ջերմակ, սանր, մազակալ սանր):
6. Գլխաշորեր, ռեյտուզներ, գոտիներ, կրծկալներ, թանձիվ, հիգիենիկ ծրարներ, մազակալներ, վազելին, բամբակ, շամպուն, կոսմետիկական իրեր (կանանց համար):
7. Հայելի, միանվագ օգտագործման ածելի (բրիտվա):
8. Պլաստմասից պատրաստված ակնոցի, օճառի եւ ատամի խոզանակի պատյաններ, ամանեղեն, բաժակներ եւ գդալներ:
9. Սեղանի խաղեր, բացի խաղաթղթից:
10. Դասագրքեր, տետրեր, փոստային ծրարներ, բաց ծանուցումներ, փոստային նամականիշեր, ովորական մատիտներ, ինքնահոս գրիչներ, թանաք եւ սեւ, երկնագույն եւ մանուշակագույն ինքնահոսի միջուկներ:
11. Գրականություն:
12. Լուսանկարներ, լուսանկարային ալբոմներ:
13. Մարզահագուստ:

⁸ Հաստատված է Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի 2011 թվականի մայիսի 30-ի №97 հրամանով

14. Գործարանային արտադրության էլեկտրական եռուցիչներ:
15. Ոչթանկարժեք մետաղից պատրաստված խաչեր եւ պաշտամունքային առարկաներ:
16. Հենակներ, փայտի ձեռնափայտեր, պրոթեզներ, հաշմանդամի սայլակներ, (բժշկի թույլտվությամբ):
17. Հեռուստացույցեր, ռադիոընդունիչներ:
18. Դեղեր (բժշկի թույլտվությամբ եւ հսկողությամբ):

Դիտողություն. Դատապարտյալը չի կարող ծանրոցի տեսքով ստանալ հայելի, միանվագ օգտագործման ածելի (բրիտվա): Գործարանային արտադրության էլեկտրական եռուցիչներ: Հեռուստացույցեր, ռադիոընդունիչներ:

Հավելված №3

Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարության եւ Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարության համատեղ մշտական գործող հանձնաժողովին

Դատապարտյալ _____
(անուն, ազգանուն)

(Պ.Կ.Հ. №__ հիմնարկություն)

Մ ի ջ ն ո թ դ ու թ յ ո ն

(հիվանդության պատճառով պատժից ազատվելու վերաբերյալ)

Հայտնում եմ, որ ինձ, դատապարտյալ (*անուն, ազգանուն*), (*նշեք դատարանը*, որը ճանաչեց մեղավոր), դատարանը մեղավոր է ճանաչել Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության (*որ հանցանքի կատարման համար եք կրում պատիժը, նշեք Հոդվածի համարը եւ մասը*) Հոդվածով նախատեսված հանցագործությամբ եւ պատժի տեսքով եւ չափով սահմանվեց ազատազրկում (*նշեք քանի տարի ունեք սահմանված դատարանի կողմից պատժա-կատարողական հիմնարկությունում կրելու*) տարվա ժամկետով: Պատժի կատարման հաշվարկը սկսվեց (*նշեք երբվանից եք կրում պատիժը, նշեք տարին, օրը, ամիսը, երբ սկսվեց պատժի ժամկետի հաշվարկը*):

Իմ առողջական վիճակը ծանր է (*նկարագրեք ձեր առողջական վիճակը, ինչ բողոքներ ունեք, ինչն է անհանգստացնում, նշեք ձեր ախտորոշումը, ինչ ախտորոշեց բժիշկը*):

Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի եւ Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարի 2010 թվականի դեկտեմբերի 23-ի համատեղ №179-№427 հրամանի համաձայն ստեղծվեց Վրաստանի պատժա-

կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարության եւ Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարության համատեղ մշտական գործող հանձնաժողով: Այս հրամանի 2-րդ Հոդվածի համաձայն, հանձնաժողովի պարտականությունը կայանում է *«Պատժա-կատարողական դեպարտամենտի հիմնարկություններում գտնվող ծանր եւ անբուժելի հիվանդությամբ տառապող դատապարտյալների առողջական վիճակի ուսումնասիրումը եւ հիվանդության եւ տարեց հասակի պատճառով պատժից ազատվելու մասին համապատասխան որոշման ընդունումը»:*

Վերը նշվածից ելնելով, Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարի 2003 թվականի մարտի 27-ի №72/ն հրամանի, Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի եւ Վրաստանի աշխատանքի, առողջության եւ սոցիալական պաշտպանության նախարարի 2010 թվականի դեկտեմբերի 23-ի №179-№427 համատեղ հրամանի, Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության 74-րդ Հոդվածի, Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության 284-րդ Հոդվածի, Վրաստանի «Բանտարկության օրենսդրության» 39-րդ Հոդվածի համաձայն, **խնդրում եմ** ուսումնասիրեք իմ, դատապարտյալ (*անուն, ազգանուն*) առողջական վիճակը եւ ազատեք Բնացած պատիժը կրելուց, որպեսզի հնարավորություն տրվի հոգալու իմ առողջական վիճակի մասին:

Նախապես հայտնում եմ շնորհակալություն սրտակցության համար:

Հարգանքներով,

Անուն եւ ազգանուն

Մտորագրություն

Ամսաթիվ

Հավելված №4

Վրաստանի պատժա-կատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարության
Վրաստանի տեղական
խորհրդի նախագահին

դատապարտյալ _____
(անուն, ազգանուն)

(Պ.Գ.Հ. №__) հիմնարկության կալանավոր)

Մ ի ջ ն ո ղ ո յ յ յ ո լ ն

(պայմանական ժամկետից շուտ ազատվելու վերաբերյալ)

Վրաստանի օրենսդրության հիման վրա, դիմում եմ ինձ, դատապարտյալ _____ պայմանական ժամկետից շուտ ազատելու

(անուն,ազգանուն) միջնորդությամբ:

Հայտնում եմ, որ *(նշեք դատարանը, որը ճանաչեց մեղավոր)* դատարանը մեղավոր ճանաչեց Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության *(որ հանցանքը կատարելու համար եք կրում պատիժ, նշեք Հոդվածի համարը եւ մասը)*, Հոդվածով նախատեսված հանցանքը կատարելու համար եւ պատժի տեսքով եւ չափով սահմանվեց ազատազրկում *(նշեք քանի տարի է սահմանված դատարանի կողմից պատժա-կատարողական*

հիմնարկությունում կրելու համար) տարվա ժամկետով: Պատժի ժամկետի հաշվարկը սկսվեց (նշեք տարին, ամիսը, օրը, երբ սկսվեց պատիժը կրելու ժամկետի հաշվարկը):

Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության 72-րդ Հոդվածը, ինչպես նաև Բանտարկության Օրենսդրության 40-րդ Հոդվածը նախատեսում են դատապարտյալին պատիժը կրելուց պայմանական ժամկետից շուտ ազատում:

Խնդրում եմ, ի նկատի ունենաք հետևյալ հանգամանքները (նկարագրեք, եթե կայացված է ընթացակարգային համաձայնություն, հետաքննության հետ համագործակցության փաստ, խոստովանում, ձեր անձնավորությունը, առողջական վիճակը, ունե՞ք, թե ոչ մանկահասակ երեխաներ, անաշխատունակ ընտանիքի այլ անդամներ, մոտ հարազատների նյութական վիճակը, ընտանեկան պայմանները, ազատազրկման հիմնարկության վարչության եւ այլ դատապարտյալների, տուժվածի կարծիք եւ այլ պարագաներ, ինչը անձնավորությանը գնահատելու հնարավորություն է տալիս):

Վերը նշված ամեն ինչից ելնելով, Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության 72-րդ Հոդվածի III մասի “ա” ենթակետի, Բանտարկության Օրենսդրության 42-րդ Հոդվածի I մասի եւ Վրաստանի պատժակատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարի №151 հրամանով հաստատված Վրաստանի պատժակատարողական, պրոբացիայի եւ իրավաբանական օգնության հարցերով նախարարության տեղական խորհրդի տիպային կանոնադրության 18-րդ Հոդվածի I մասի հիման վրա, **խնդրում եմ**, քննարկեք իմ միջնորդությունը եւ դրական լուծեք ինձ պայմանական ժամկետից շուտ ազատելու կամ ավելի թեթեւ պատժով փոխարինելու հարցը:

Հարգանքներով,

Ձեր անունը եւ ազգանունը

ստորագրություն

ամսաթիվ.

Հավելված №6

Վրաստանի նախագահին

դատապարտյալ --- (անունը եւ ազգանունը), ծնված --- (ամսաթիվը), տեղավորված --- (հիմնարկության անվանումը) պատժա-կատարողական հիմնարկությունում

Միջնորդություն (խնդրանք) ներում շնորհելու մասին

Հայտնում եմ, որ դատարանի մեղադրական վճռով, --- (ամսաթիվ) սահմանվեց ազատազրկում Քրեական Օրենսդրության --- Հոդվածով նախատեսված հանցանք կատարելու համար: Խնդրում եմ, Բանտարկության մասին Վրաստանի Օրենքի 65-րդ Հոդվածին եւ Վրաստանի Քրեական Օրենսդրության 78-րդ Հոդվածին համապատասխան, իրականացնեք ներում իմ նկատմամբ եւ --- (խնդրանքի էությունը ազատեք պատիժը կրելուց):

Հարգանքներով,

դատապարտյալ -----

ամսաթիվ

Միջնորդությանը կցվում է.

- Դատավճռի պատճեն, որի հիման վրա կրում եք պատիժը,
- Տեղեկանք առողջական վիճակի մասին,
- Տեղեկանք դատապարտվածության մասին,
- Բնութագիր պատժա-կատարողական հիմնարկությունից,
- Տվյալներ հանցանքի հետեւանքով առաջացած վնասի մասին,
- Տեղեկատվություն ձեր կենսագրության եւ ընտանեկան վիճակի մասին,
- Տեղեկություններ, եղե՞լ եք, թե ոչ պայմանական ժամկետից շուտ ազատված:

Հավելված №7

Պատժա-կատարողական դեպարտամենտի նախագահին

Դատապարտյալ _____

Բ ն դ ո ք

(Պատժա-կատարողական հիմնարկության աշխատակիցների կողմից անօրեն գործողությունների կապակցությամբ)

Ամսաթիվ. _____

Անօրեն գործողությունների էությունը. _____

Պահանջ. _____

Վկայի կամ վկաների ինքնությունը (եթե նմանները գոյություն ունեն) _____

Դատապարտյալ.

(ստորագրություն)

